

POPMUSIIKKI – SANANHELINÄÄ VAI TIMANTTIA?

Tulkintaan keskittyvä konsertti ideasta
toteutukseen

Eveliina Määttä

Opinnäytetyö
Joulukuu 2013
Musiikin koulutusohjelma
Teatterimusiikki ja
musiikkidraama

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma
Teatterimusiikki ja musiikkidraama

EVELIINA MÄÄTTÄ:

Popmusiikki – Sananhelinää vai timanttia?
Tulkintaan keskittyvä konsertti ideasta toteutukseen

Opinnäytetyö 52 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Joulukuu 2013

Halusin yhdistää kaksi elämäni tärkeää osa-aluetta mahdollisimman yhtenäiseksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi. Näin syntyi ajatus konsertista, jossa yhdistin Irina Milanin tulkintaopetuksen popmusiikkiin. Opinnäytetyöni käsittelee konsertin järjestämiseen liittyviä asioita, harjoitteluprosessia ja Irina Milanin tulkintaopetuksen yhdistämistä valitsemiini kappaleisiin. Tavoitteenani oli järjestää korkeatasoinen konsertti ja kehittää itseäni niin laulajana kuin tulkitsijana.

Suurimmaksi ongelmaksi osoittautui valitsemiäni kappaleiden tekstien käsittely. Koska rytmillä on erittäin merkittävä rooli popmusiikissa, jouduin muokkaamaan sanoitusten rytmityksiä ja karsimaan turhia toistoja sekä melismoja pois rikkomatta kuitenkaan kappaleiden kantavia ideoita. Yhden instrumentin varaan rakennetut sovitukset antoivat teksteille enemmän tilaa ja tekivät kappaleista huomattavan erilaisia verrattuna alkuperäisversioihin. Kohtasimme säestäjieni kanssa sovituksellisia pulmia, joihin pyrimme löytämään toimivat ratkaisut.

Opinnäytetyöprosessi kehitti minua monipuolisesti. Koen olevani kypsempi ja ammattitaitoisempi laulajana ja tulkitsijana. Pystyin yhdistämään kaksi erilaista elementtiä onnistuneesti. Opin olemaan järjestelmällisempi ja todistin pystyväni järjestämään konsertin omatoimisesti. Tekstinkäsittelyni ja tulkintani jäivät paikoitellen puutteellisiksi, eivätkä muutamat kohdat menneet suunnitelmieni mukaan. Konsertti oli kuitenkin ainutlaatuinen ja korkeatasoinen.

Asiasanat: konsertti, sovittaminen, tulkinta, Irina Milan

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Music
Option of Theatre Music and Music drama

EVELIINA MÄÄTTÄ:
Pop Music: Trivial of Diamonds?
Arranging an Interpretative concert

Bachelor's thesis 52 pages, appendices 2 pages
December 2013

The purpose of this thesis was to combine two different divisions into one functional whole. The idea to link the teaching method of Irina Milan and pop music took its shape for a long time. This thesis handles the journey from this idea to a concert which concentrated on interpretation with the help of Irina Milan's teaching method. The goal of this thesis was to create a qualified concert and to advance myself as a singer.

We faced a lot of challenges with my accompanists during this process but the biggest problems were the new arrangements and the lyrics' timings. The beat has a huge role in pop music. I had to remove unnecessary repetitions from the lyrics and modify the rhythms without breaking the ideas of the songs. Plain arrangements gave the lyrics more space and made the songs very different and fresh. We tried to find good solutions to the arrangements by testing and discussing.

Because of this thesis I am a better musician. This process developed me to be more professional and mature as a singer. I managed to combine two different divisions successfully and I learned how to arrange a concert by myself. At the concert everything did not go as I planned and my interpretation was not very enthusiastic in places. After all, the concert was unique and excellent quality.

Key words: concert, arranging, interpretation, Irina Milan

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	MUSIIKILLINEN TUOTANTO.....	7
3	IRINA MILANIN OPETUSMETODI.....	11
4	KONSERTIN OHJELMISTO.....	16
	4.1 Lady Gaga: biografia ja kappalevalintani.....	16
	4.2 Olly Murs: biografia ja kappalevalintani.....	18
	4.3 Jason Derulo: biografia ja kappalevalintani.....	20
	4.4 Taylor Swift: biografia ja kappalevalintani.....	22
	4.5 Marina and the Diamonds: biografia ja kappalevalintani.....	24
	4.6 Raappana: biografia ja kappalevalintani.....	25
	4.7 Lisäkappaleet.....	27
	4.8 Muutama sana itsestä.....	28
5	IDEASTA TOTEUTUKSEEN.....	31
	5.1 Idean synnystä alkuun.....	31
	5.2 Säestäjät.....	32
	5.3 Harjoitteluprosessi.....	33
	5.4 Tekstien käsittely.....	36
	5.5 Esiintyminen.....	37
	5.6 Käytännön järjestelyt.....	38
	5.6.1 Konsertin ajankohta ja paikka.....	38
	5.6.2 Konsertin mainostus.....	39
	5.6.3 Konsertin äänentoisto.....	40
	5.6.4 Konsertin valaistus.....	40
	5.6.5 Konsertin taltiointi.....	41
	5.7 Konsertin jälkitunnelmat.....	41
6	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET.....	48
	LIITTEET.....	51
	Liite 1. Lauluympyrä.....	51
	Liite 2. Konserttitaltiointi.....	52

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe muotoutui, muokkaantui ja etsi rajojaan pitkälti yli vuoden ennen kuin se löysi lopulliset raaminsa. Taidetekotyypin opinnäytetyön toteuttaminen ei ollut mielessä heti, mutta aiheen lopullisen valikoitumisen jälkeen tiesin haluavani järjestää konsertin. Pidin konsertin lokakuussa 2013.

Halusin konsertin olevan kuulijoille kokemuksena mahdollisimman ainutlaatuinen ja erilainen. Siksi päädyin ratkaisuun käyttää ohjenuoranani Irina Milanin opetusmetodia ja sovittaa säestäjieni kanssa konserttiin valikoituneet kappaleet uudelleen.

Koska rytmi määrää popmusiikissa paljon sanoitusten rytmityksiä, tiesin tehtävän olevan joidenkin kappaleiden kohdalla erityisen vaikea. Siitä syntyikin suurin ristiriita. Tulkintaopettajanani Irina Milan on painottanut, että tahtiviivat ovat viitekehys mitä seurataan, mutta ei orjallisesti noudateta. Popmusiikissa rytmi on välillä niinkin dominoivassa osassa, että jopa yksi sana saattaa olla katkaistu keskeltä, jotta se sopisi rytmitykseen. Yritin löytää parhaimmat ratkaisut sanoitusten rytmityksiin rikkomatta kuitenkaan kappaleiden ideoita. Tavoite oli tehdä teksteille oikeutta, mutta ei liian ”taiteellisesta” näkökulmasta. Tämän vuoksi oli elintärkeää saada kappaleiden sovituksista istuvia. Näin päädyin ratkaisuun sovituttaa kaikki valitsemani kappaleet käytännössä yhden instrumentin varaan (syntetisaattorin varaan pianosoundilla ja yhdessä kappaleessa sähköbasson varaan). Jos olisimme yrittäneet säestäjieni kanssa jäljitellä kappaleiden alkuperäissovituksia, tekstejä ei olisi pystynyt käsittelemään lähes laisinkaan. Muutokset olisivat olleet niin huomaamattomia, että idea olisi ollut turha.

Harjoitteluprosessi oli hankala, kehittävä ja antoisa. Kohtasimme ongelmia, joihin löysimme toimivat ratkaisut kokeilujen ja pohdintojen kautta. Yhteiset harjoitukset olivat avain näiden sovitusten syntyyn. Annoin säestäjilleni vapauksia sovittaa kappaleita omista näkökulmistaan, mutta pääajatuksena oli tuoda kappaleiden tekstit esiin. Konserttini säestäjien halusin olevan ammattitaitoisia ja luotettavia. Tarvitsin taustalleni ihmiset, joihin pystyin luottamaan täysin ja joiden uskoin suoriutuvan tämän tyylisestä tehtävästä varmin ottein ja rohkeasti.

Tiesin alusta asti, etten pystyisi toteuttamaan Milanin opetusmetodin jokaista osa-aluetta valitsemisani popkappaleissa. Täten halusin ottaa konserttiini kaksi teatterimaailmasta tuttua kappaletta, joiden tekstit olen käsitellyt yhdessä Milanin kanssa ja joissa hänen opetusmetodinsa pääsee täydellä teholla oikeuksiinsa. Näihin kahteen kappaleeseen pyysin säestäjäkseni opiskelutoverini, jolla on kokemusta teatterikappaleiden säestämisestä. Lisäksi hän tunsu entuudestaan toisen kappaleista.

Halusin opinnäytetyöni aiheen olevan kiinnostava ja erilainen. Prosessin edetessä aiheen hankaluus konkretisoitui, koska en tyytynyt tekemään työtä hutiloiden, vaan täydellä heittäytymisellä ja antaumuksella. Kunnianhimoinen tavoitteeni laadukkaasta konsertista vaati paljon aikaa, työtä, epätoivon hetkiä ja oivalluksia.

Opinnäytetyöni lähteet on koottu lähes kaikki internetistä. Tämä johtuu siitä, että nykyaikainen informaation taltiointi ja sen jakaminen tapahtuu pitkälti verkossa, eikä uusien tietojen välttämättä saatavilla enää perinteiseen tapaan kirjoista. Yritin etsiä esimerkiksi biografioita varten artisteista teoksia kirjastoista ja kirjakaupoista, mutta tämä tuotti tulosta vain Lady Gagan ja Taylor Swiftin kohdalla. Swiftin kirjaa ei ollut saatavilla kiertämistäni kirjastosta eikä kirjakaupoista, joten ainoastaan Lady Gagan kohdalla lähteenä on kirja.

2 MUSIIKILLINEN TUOTANTO

Tässä osiossa käsittelen musiikin tuottamista. Nykypäivänä tuottaja terminä tarkoittaa montaakin asiaa, kuten esimerkiksi taloudellista tukea erilaisissa projekteissa. Opinnäytetyössäni keskityn nimenomaan musiikilliseen tuottamiseen ja tuottajan rooliin äänityksissä.

Tuottajan tehtävät äänitystilanteissa voivat vaihdella suuresti, mutta seuraavaksi käyn läpi vaihtoehtoja, mitä tuottajan tehtäviin normaalisti lukeutuu. Studioäänitystilanteessa tuottaja pyrkii esimerkiksi kuuntelemaan milloin on äänitetty tarpeeksi ottoja, mitkä niistä toimivat parhaiten ja onko bändistä saatu kaikki irti. Miksausessa tuottaja voi tehdä soundiehdotuksia tai muokkaus- ja editointiehdotuksia, jos bändin jäsenillä tai äänittäjällä ei sellaisia ole. Tuottaja voi myös visioda ehdotuksia äänittäjälle tai bändille esimerkiksi mielikuvien avulla ja luoda hyvää ilmapiiriä. Hän voi selkiyttää kokonaisuutta, antaa uusia näkökulmia kappaleisiin ja antaa sovituksellisia näkemyksiä. Monesti äänittäjäkin korvataan tuottajalla, jolloin tuottajan vastuulla on muun muassa äänitys, miksaus ja masterointi. (Poprock Musiikkitalo Ky 2006).

Tuottajan rooli on tänä päivänä kuin veteen piirretty viiva. Joissain tilanteissa on vaikea sanoa, mitkä kaikki osa-alueet kuuluvat tuottajan vastuulle. Erikseen on kuitenkin olemassa esimerkiksi soundituottajia (keskittyvät soundeihin), laulutuottajia (keskittyvät laulajan ulosantiin) ja muusikkotuottajia (keskittyvät esimerkiksi harmonioihin ja rakenteisiin). (Poprock Musiikkitalo Ky 2006).

Musiikkituottamista voi opiskella joko itse tai oppilaitoksissa. Oppilaitoksissa positiivisena puolena on se, että opettajana toimii yleensä henkilö, jolla on omakohtaista kokemusta ja vankka tietämys tuottamiseen liittyvissä asioissa myös ongelmatilanteissa. Esimerkiksi muusikon ja musiikkipedagogin opinnot sisältävät musiikkituotantopuolta yhtenä osiona. Sen lisäksi musiikkituottamista käsitteleviä työpajoja ja kursseja järjestetään alati ympäri maailman.

Musiikillisten tuottajien asema on muuttunut viimeisen 50 vuoden aikana hurjasti. Jos palataan ajassa taaksepäin 1960-luvulle, hyviä musiikkituottajia oli vaikea löytää. Ennen teknologian kehittymistä musiikki oli orgaanisempaa (eli esimerkiksi saksofonia soitettiin oikeasti, eikä sen ääni tullut syntetisaattorista) ja levytystilanteessa kappale oli saatava kerrasta purkkiin. Jos jokin sävel ei osunut kohdalle tai laulaja lauloi väärillä sanoilla, koko kappale oli soitettava alusta loppuun uudestaan.

1960-luvun tunnetuimpiin tuottajiin kuuluivat esimerkiksi George Martin ja Phillip Spector. George Martinia (3.1.1926) kutsuttiin viidenneksi Beatlesin jäseneksi, sillä hän tuotti ja sovitti The Beatles -yhtyeen kappaleita ja toimi heidän mentorinaan. Yhtyeen hajoamisen jälkeen Martin on tehnyt yhteistyötä muun muassa Celine Dionin ja Tom Jonesin kanssa. (The Beatles Bible 2013).

Phillip Spector (26.12.1939) loi 1960-luvulla kuuluisan äänivallitekniikan (Phil Spector Biography 2013). Spector ymmärsi pikkuhiljaa modernisoituvaa äänitysteknologiaa ja sai aikaan hyvin täyteläistä sointia erilaisin keinoin. Hän muun muassa käytti suurempia säestyskokoonpanoja, tuplasi ja triplasi soitinsouksia ja lisäsi kaikua. Wall of Sound -tekniikasta tuli hänen tavaramerkkinsä. (Home 2007). Spector on tehnyt yhteistyötä muun muassa Ben E. Kingin, Tina Turnerin, John Lennonin ja monien muiden maailmankuulujen artistien kanssa. (Phil Spector Biography 2013).

Yksi 1990-luvun kuuluisimpia tuottajia on ruotsalainen Max Martin, oikealta nimeltään Karl Martin Sandberg. Hän syntyi 26.2.1971 ja on tehnyt yhteistyötä lukuisten kuuluisten pop-artistien kanssa niin tuottajana kuin säveltäjänä. Näihin lukeutuvat muun muassa Backstreet Boys, Ace of Base, Britney Spears, Pink ja E-Type, vain muutaman mainitakseni. (Wikipedia 2013). 2000-luvulle tultaessa musiikillisten tuottajien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti. 2000-luvun kuuluisimpiin tuottajiin lukeutuvat esimerkiksi RedOne, Dr. Dre, Timbaland, Kanye West, Dr. Luke, Avicii ja David Guetta.

Kuten aiemmin totesin, musiikillisten tuottajien asema on muuttunut paljon ajan kuluessa. Suurimpana muutoksen aiheuttajana itse näen teknologian huiman kehityksen. Esimerkiksi Dave Smithin luoma MIDI (Musical Instrument Digital Interface)

mahdollistaa sähköisten musiikkilaitteiden viestinnän (MIDI Manufacturers Association 2013). Ylipäänsä tietokoneiden ja elektronisten laitteiden saatavuus on nykyään täysin eri pohjalla kuin 50 vuotta sitten. Laitteet ovat halventuneet; tietokoneen varaan rakennetun kotistudion voi saada kaikkine tarvittavine varusteineen (mikrofoni, aktiivikaiuttimet, usb-koskettimisto jne...) alle 3000 eurolla. Toki yhteiskunnan ja rahan arvon muuttuminen ovat tuoneet oman lisänsä siihen, että tuotteet ovat helpommin kenen tahansa saatavilla.

Tänä päivänä musiikilliseksi tuottajaksi voi ryhtyä kuka tahansa. Jokaiseen musiikinteko-ohjelmaan on olemassa käyttöohjeet. Toisin sanoen ei tarvitse olla aiempaa taustaa tai kokemusta tästä osa-alueesta, koska suurin osa siitä on opeteltavissa. Tästä huolimatta onnistuneen lopputuloksen takana tuottajalla on tärkeä tehtävä. Tuottajan tehtävä on saada artistista ja mahdollisesti soittajista irti kaikki mahdollinen ja tuottaa eheä sekä toimiva lopputulos. Se, mitä toimiva tai hyvä lopputulos kullekin tarkoittaa, on kuitenkin makuasia.

Teknologian kehitys on mahdollistanut paljon muitakin asioita. Näin laulajan näkökulmasta koen kahden asian olevan ylitse muiden. Ensimmäinen niistä on Auto-Tune. Auto-Tune on tietokoneohjelma, mikä korjaa laulajan epävireisyyksiä. Eli jos laulaja ei pysy nuotissa ja laulaa epävireisesti, Auto-Tune korjaa vireen. Jos Auto-Tunen käyttö pysyy kohtuullisena, sitä on vaikea kuulla valmiilta levyiltä. Jos käyttö menee yli, on lopputuloksena robottiääni.

Toinen mullistava asia minulle on se, että jos äänitystilanteessa vahingossa nielaisen jonkun lauseen lopun keskeltä kappaletta, voin laulaa haluamani lauseen uudelleen ilman muiden jo onnistuneiden lauseiden katoamista. Nykyään on erittäin harvinaista, että kappale äänitettäisiin kerralla levyille. Lähes jokaisessa äänitystilanteessa, missä itse olen ollut mukana, on kappale äänitetty pätkissä: ensimmäisen säkeistön ensimmäinen puolisko, ensimmäisen säkeistön toinen puolisko, toisen säkeistön ensimmäinen puolisko ja niin edelleen. Laulua harvoin lauletaan kronologisesti alusta loppuun.

Lisäksi levytuotannossa tehdään asioita, mitkä eivät konserttitilanteessa ole edes mahdollisia. Hyvänä esimerkkinä tästä pidän omakohtaista kokemustani. Olin studiossa

äänittämässä erästä dance-kappaletta ja huomasin, että en pystyisi laulamaan kyseistä kappaletta livenä ollenkaan. Tämä johtui siitä, että säveltäjä ei ollut ajatellut hengityspaikkoja. Minulla ei ollut kertosäkeessä yhtäkään rakoa, missä olisin voinut ottaa henkeä jatkaakseni laulamista. Koko kertosäettä ei pystynyt laulamaan kerralla levyllä. Kiitos teknologian, sain toisen oton kertosäkeen puolesta välistä loppuun. Olen kiitollinen siitä, ettei kappaleen ensimmäisestä live-esityksestä ole olemassa mitään tallennettua todistetta – sen laulaminen oli täysin mahdotonta. Virheistä opitaan!

Teknologian kehitys on toisaalta mielestäni jopa hieman surullista. Kuka tahansa voi tänäpäivänä omasta mielestään tulla levyttäväksi laulajaksi, vaikka äänenhallinta olisi olematonta. Tosin konserttitilanteissa edes Auto-Tune ei pelastaisi hajoavaa esitystä (jos henkilö edes laulaa livenä). Teknologia on myös mahdollistanut sen, että kokonaisen bändin takaa voi löytyä vain yksi henkilö. Ei hänen tarvitse osata soittaa bassoa äänittääkseen sen raidat levyllä. Sen hoitaa syntetisaattori samalla tavalla kuin se hoitaa rummutkin.

Ylipäänsä tuottamisessa yksi pääasioista on ainakin omasta mielestäni se, että jos lähtötilanne on huono tai toimimaton, ei sitä kannata lähteä työstämään eteenpäin studiossa. Edes hyvä tuotanto ei pelasta huonoa kappaletta. Päinvastoin hyvää kappaletta on vaikea pilata edes huonolla tuotannolla. Jos ihannetilanne syntyy, sekä kappale että tuotanto voivat parhaimmillaan täydentää toisiaan – kirsikkoina kakun päällä.

3 IRINA MILANIN OPETUSMETODI

Toteutan opinnäytetyökonserttini käyttäen ohjenuorana Irina Milanin opetusmetodia. Tampereen ammattikorkeakoulun teatterimusiikin ja musiikkidraaman suuntautumisvaihtoehdon oppilaana olen ollut etuoikeutettu saadessani olla jo neljä vuotta Irina Milanin oppilaana. Vaikka Milanin opetusmetodi (myöhemmin metodi) on parhaimmillaan teatterimaailmassa ja musikaalikappaleissa, en näe mitään syytä miksi se ei olisi pätevä myös muilla musiikin alueilla. Olen todistanut kerta toisensa jälkeen kuinka oivallinen, tehokas ja korvaamaton Milanin itse kehittämä metodi on. Tämän neljän vuoden matkan aikana se on muuttanut käsitykseni laulamisesta täysin.

Tämä opinnäytetyöni osuus esittelee Milanin metodin pääkohdat. Lähteinä käytän omia kokemuksiani ja jo samalta linjalta valmistuneen ystäväni Ruut Rissanen opinnäytetyötä ”Lauluympyrästä lavalle. Irina Milanin opetusmetodi teatterilaulajien koulutuksessa”. Rissanen opinnäytetyö on tähän mennessä ainoa kirjallinen opas Irina Milanin metodin saloihin.

Milanin metodi on syntynyt pitkän ajan tuloksena ja teksti on tulkinnan pääosa. Melodia ja rytmikka ovat ohjeellisia viitekehyksiä, joita ei orjallisesti noudateta, mutta seurataan. Tunteet ja ajatus ovat keskeisimmät asiat. (Rissanen 2013, 25). Milan painottaa, että laulajan tulee käsitellä laulua niin kuin pientä näytelmää; toisin sanoen kertoa tarina (Rissanen 2013, 26).

Milan on painottanut minullekin lukemattomat kerrat, että kappaletta ei missään nimessä saa vain laulaa lurauttaa läpi ilman ajatuksia. Tämä on se asia, mihin olen itse alkanut kiinnittää eniten huomiota siitä lähtien, kun minun ja Milanin yhteinen taival alkoi vuonna 2009. Aiemmin sorruin niin kutsuttuun äänellä kikkailemiseen hyvin paljon sen sijaan, että ajattelisin mitä tai mistä laulan. Olen ottanut neuvosta vaarin, sillä nykyään teen sitä huomattavasti vähemmän ja sen sijaan keskityn enemmän olennaiseen eli tekstin sisältöön.

Olen huomannut, että ajattelemattomia laulajia löytyy vieläkin valitettavan paljon. Milan on painottanut, että laulaminen on työtä, eikä tule päästää itseään liian helpolla.

Milanin mukaan laulajallakin on vastuu teoksesta (Rissanen 2013, 27). Vastuuton laulaja laulaa teoksen läpi ilman ajatuksia luottaen vain hyvään ääneensä.

Milanin metodissa itse kappaleiden harjoittelu tapahtuu käytännönläheisellä tavalla tekemällä kappaleen tekstistä kartta, noudattamalla lauluympyrää ja ottamalla huomioon lauluympyrän teesit. Nämä kolme elementtiä tukevat toisiaan, eivätkä esiinny irrallisina. Lopputuloksen tavoite on eheys, josta kuulijalle välittyvät etenkin tunteet ja tulkinta. (Rissanen 2013, 28).

Milanin opetuksen kivijalka on lauluympyrä (Liite 1.). Tärkeintä lauluympyrässä on sen keskiö: ajatukset, läsnäolo ja yhteys tunteisiin. Lauluympyrän ulkokehällä on konkreettisia keinoja, joiden avulla esiintyjän on mahdollista näyttää tunteensa ja ajatuksensa sellaisina, kuin toivoo niiden yleisölle välittyvän. Näitä keinoja ovat hengitys, artikulointi, aksentit, legato, fraseeraus, tunnelma, volyyymi ja sävyt. Näistä keinoista ei tosin ole hyötyä, jos esiintyjä ei ole läsnä, ajattele eikä koe tunneyhteyttä. (Rissanen 2013, 29–30). Läsnäolo ja tunneyhteys ovatkin Milanin mielestä tärkeimmät asiat laulussa. Lopputuloksesta tulee hyvin henkilökohtainen, kun laulajan omat ajatukset ovat läsnä. Tästä syystä tulkinnan tärkeitä pylviäitä ovat omat tunteet ja ajatukset. Näin ollen Milanin lauluympyrää voi käyttää minkä tyyliin kappaleeseen vain. (Rissanen 2013, 31).

Artikulointi on tärkeä osa lauluympyrää, sillä hyvin toteutettuna se tuo tulkintaan syvyyttä ja saa kielen elämään. Eri kielillä laulettaessa on syytä kiinnittää huomiota konsonantteihin ja vokaaleihin. Kun artikuloidaan oikein, se tuo kappaleeseen myös rytmikkaa. Suulla on siis tehtävä töitä ja tämä korostuu etenkin hiljaa laulettaessa. Artikulointi myös aktivoi kasvoja ja ilmeikkyyden tulee nousta tunneyhteydestä. (Rissanen 2013, 33–35).

Oikean viestin luomiseksi aksentointi eli sanojen painotus on tärkeää. Väärät painotukset johtuvat normaalisti siitä, että painotetaan tahdin ensimmäistä iskua tai korkeita ääniä riippumatta siitä, missä kohtaa sanaa ne ovat. Ymmärrettävyyden takaamiseksi painotuksen tulisi olla sanan oikealla tavulla. Laulajan tulee myös pohtia, mitä sanaa painottaa oikean viestin luomiseksi. Lauseen merkitys voi muuttua ratkaisevasti eri sanoja painottamalla. (Rissanen 2013, 35–36).

Legato pitää kappaleen ajatuksen kasassa. Katkonainen laulutapa katkaisee myös ajatuksen ja näin ollen sitä tulisi Milanin mukaan käyttää vain tehokeinona. (Rissanen 2013, 38). Itse pidän yhtenä vaikeimmista asioista legaton ylläpitämistä. Milan on täysin oikeassa siinä, että se toimii tehokeinona. Jatkuvasti irtoilevasta laulusta tulee hankalaa myös kuulijalle, koska tarinankerronta katkeaa. Tämä tulee popmusiikissa valitettavan usein esille, sillä monesti rytmikka menee tarinankerronnan edelle.

Fraseerauksen tukena Milanilla on synkoopit, tahkot ja astinkivet. Kun näitä kolmea elementtiä osataan käyttää oikein, kuulostaa teksti vaivattomalta ja luontevalta. Tahko tarkoittaa sitä, että koko sanaa hidastetaan, mutta kyseessä ei ole sanan venytys. Tahko on hyvä tehdä etenkin sanoissa, joissa on kaksi vokaalia peräkkäin. (Rissanen 2013, 38).

Synkoopit ovat eteenpäin vievä voima. Ne luovat kiihkeyttä siihen, mitä halutaan sanoa. Tässä muokataan mahdollisesti nuottien tarkkaa rytmiä, sillä tahdin viimeisen tavun aloitus voidaan tuoda siis sisään nopeammin. Vastaavasti voidaan tehdä tahdin aloitukselle, eli tahdin ensimmäiselle iskulle tullaan nopeammin. (Rissanen 2013, 39).

Synkoopin kaverina käytetään astinkiviä (eli pikkukiviä). Tällaisia pikkusanoja ovat esimerkiksi ”for”, ”and”, ja ”the”. Milanin mukaan hitaiden ja nopeiden nuottien balanssi on tärkeä sisäisen tasapainon elementti niin musiikissa kuin elämässäkin. Merkittävä sana nousee paremmin esille, kun näiden pikkusanojen yli mennään nopeasti. (Rissanen 2013, 39). Näiden pikkusanojen yli ei saa kuitenkaan hypätä liian nopeasti, tai ajatus katoaa.

Laulajan on oltava tietoinen hengityksestään ja se voi olla tulkinnasta riippuen joko raskasta tai täysin äänetöntä. Herkkä tunnelma ei rikkoudu, kun hengitys on täysin äänetöntä. Vastaavasti dramaattista tunnelmaa luo raskas hengitys. Myös vibraton käytön on oltava kontrolloitua, eikä sitä saa käyttää liikaa, vaan tehokeinona. (Rissanen 2013, 40). Vibraton käytöstä pois opetteleminen on ollut minulle henkilökohtaisesti suuri voitto. Suora, riisuttu ja puhtaasti laulettu ääni on yksinkertaisuudessaan kaunis ja tehokas. Olen huomannut, että liiallinen vibraton käyttö todella vesittää tekstin sisällön.

Milanin metodissa tunnelma on ensisijaisen tärkeä tekijä. Tunnelma muuttuu kappaleen edetessä, eikä se aina kulje samaa reittiä sanojen kanssa. Kuulijalle mielenkiintoista on se, että tunnelma on ristiriidassa sanojen kanssa. Koska kuulijalla ei ole mahdollisuutta

lukea tekstiä, myös välimerkkien, kuten pisteiden ja pilkkujen, täytyy kuulua tulkinnassa. Tunnelmaa ei koskaan haeta artikuloinnin kustannuksella, sillä vaikka tunnelma olisikin lamaantunut, puhe ei saa sammaltaa tai olla epäselvää. (Rissanen 2013, 41). Tämä on hankalaa. Itse en ole urani aikana ainakaan vielä esittänyt humalaista, mutta olen nähnyt näyttelijäntyön tunneilla, miten tällaista kohtausta työestetään. Humalaista näytellessä sammaloitunut puhe pystyttiin harjoitusten kautta kitkemään pois ilman, että tunnelma humalaisesta ihmisestä olisi kadonnut.

Suuret tunteet eivät automaattisesti tarkoita volyyymia. Volyymin käytössä on hyvä karttaa ennalta-arvattavia ratkaisuja. Volyymin vaihtelu ja harkittu, tietoinen käyttö luovat kappaleeseen parhaimmillaan hienoja jännitteitä. (Rissanen 2013, 42). Myös erilaiset sävyt ovat olennainen osa kerrontaa. Niillä voidaan vahvistaa kuulijan kokemusta, sillä erilaiset tunteet ja tilanteen tuomat äännähdykset ovat elämästä tuttuja. ”Jälleen on siis kyse siitä, että kuulija saa kokea aidon tunteen, johon projisoida omia kokemuksiaan”, Rissanen (2013, 43) kirjoittaa. (Rissanen 2013, 43).

Maneerit ovat tiedostamattomia tapoja, jotka haittaavat tulkintaa. Näitä ovat esimerkiksi lauseiden lopun häivyttäminen tai sanojen liu'uttaminen. Maneerit ovat jätetty lauluymyrän ulkopuolelle, sillä niistä on pyrittävä eroon. (Rissanen 2013, 44).

Milanilla on tällä hetkellä 141 lauluymyrän tueksi listattua teesiä, jotka käsittelevät esiintymistä, laulajan ulkoisia ja sisäisiä keinoja, yleisiä laulajan muistisääntöjä, aksentointia, tekstiä ja artikulointia. Lista ei suinkaan ole valmis, sillä teesejä syntyy lisää sen mukaan, kun Milan kokee tarpeelliseksi. (Rissanen 2013, 44–45). Kun minä aloitin opiskelun Irinan siipien alla syksyllä 2009, oli teesejä tuolloin 123. Opiskeluaikanani niitä on tullut siis lähes 20 lisää. Lauluymyrän tukena jokaisen esiintyvän laulajan olisi hyödyllistä lukea teesit kehittyäkseen päivä päivältä paremmaksi esiintyjäksi – niin sisäisesti kuin ulkoisesti.

Lauluymyrän ja teesien tukena kappaleen tekstiin tehdään aina kartta. Kun kartta on tehty oikein, siitä löytyy kaikki tulkinnan kannalta oleelliset asiat. Kartta symboleineen opastaa laulajaa muun muassa antamaan oikean kuulokuvan, tuomaan esille aksentit ja astinkivet, hallitsemaan tekstiä kokonaisuudessaan ja tuomaan esiin luonnollisen tekstin ja tunteen rytmiä muuttamalla (synkoopeilla, tauoilla, tahkoilla jne...). Tekstiin on hyvä merkitä myös esimerkiksi tunnetilojen muutokset ja lausuntaohjeita. Kartan merkintöjä

ei tarvitse keksiä itse, vaan Milanilla on karttojen tekoa tukemaan omat symbolit. (Rissanen 2013, 48). Huolimatta siitä, että kartta tehdään hyvin yksityiskohtaisesti ja systemaattisesti, sen ei ole tarkoitus kuulua lopputuloksessa. Sen tarkoitus on tuoda esiin tunteet ja ajatukset. Koska jokainen kartta riippuu tekijänsä valinnoista, kappaleesta tulee aina tekijänsä näköinen. (Rissanen 2013, 50).

Irina Milanin tulkintaopetuksen myötä koen kasvaneeni paremmaksi ihmisenä, laulajana ja etenkin tulkitsijana. Ratkaisevimpia oivalluksia ja saavutuksia minulle ovat olleet esimerkiksi liiasta vibraton käytöstä pois oppiminen ja se, ettei pidä päästää itseään liian helpolla. On vaadittava itseltään enemmän, eikä pidä tyytyä ”ihan kivaan”. Käsittelen nykyään tekstejä aivan eri tavalla ja särähtää korvaan kovasti sellaiset asiat, joita en ennen tekstissä olisi edes kuunnellut. Niitä ovat esimerkiksi artikulointi, oikea kuulokuva, fraseeraus ja päällimmäisenä se, että kiinnittykö laulajan huomiot oikeisiin asioihin. Ajatteleeko hän laulaessaan, että onkohan tukka hyvin, vai sitä, millaista tarinaa hän kertoo. Aivan kuin koko musiikillinen maailmankatsomus olisi muuttunut ja hyvä niin, sillä voin puhtaalla omallatunnolla sanoa, että muutos on tapahtunut todella kohti parempaa.

4 KONSERTIN OHJELMISTO

4.1 Lady Gaga: biografia ja kappalevalintani

Lady Gaga, oikealta nimeltään Stefani Joanne Angelina Germanotta syntyi vuonna 1986 New York Cityssä. Hän on ollut jo huomattavan nuorena poikkeuksellinen lahjakkuus, sillä hän oppi soittamaan pianoa vain neljän vuoden iässä. Vasta 11-vuotiaana Gaga sävelsi omia kappaleita ja 14-vuotiaana hän esiintyi yleisöille avoimilla klubilavoilla. (Goodman 2011, 6).

Gaga kävi katolilaisen yksityislukion Manhattanilla. Siellä hänestä alkoi pikkuhiljaa muodostua kapinallisia piirteitä omaava nuori nainen. Nunnat saivat torua Gagaa rankasti, sillä hän muokkasi perinteistä vaatetustaankin niin, että napa näkyi ja hame oli kääritty lyhyeksi. 17 vuoden iässä Gaga pääsi opiskelemaan New York Universityn alaisuudessa toimivaan kouluun nimeltään School of Individualized Study. Leikki ei kestänyt kauaa, sillä Gaga jätti koulun kesken ja solmi levytyssopimuksen. Tosin se ei kantanut pitkälle; kolmen kuukauden jälkeen hän sai kenkää levy-yhtiöstä. Gaga tiesi, että eteenpäin oli kuitenkin pyrittävä. Hän alkoi esiintyä burleskitaitelijana ja go-go-tanssijana New Yorkin klubeilla, huolimatta vanhempiensa vastusteluista. (Goodman 2011, 8–10).

Nuorempana Lady Gaga suorastaan palvoi Led Zeppeliniä ja Judy Garlandia. Hän alkoi kiinnostua myös paljaalla pinnalla provosoivista artisteista, kuten Madonnasta. (Goodman 2011, 6, 9). Ihmisten shokeeraaminen kiehtoo Lady Gagaa. Millä muulla se onnistuisikaan paremmin kuin provosoivalla ja hyvin oudolla pukeutumisella. Gaga on koonnut ympärilleen ryhmän, mikä koostuu meikkitaiteilijoista, kampaajista, stailisteista ja avustajista, jotka kokoavat Gagan tyyliä ja esityksiä. Gagalle kaupallisuutta tärkeämpää on aina ollut taide. Hän janoaa huomiota ja todella nauttii siitä. (Goodman 2011, 10).

Pohdin melko paljon sitä, että millainen ihminen Lady Gaga on oikeasti. Hänen tyyliinsään esiintyä ja yksinkertaisesti olla, on jotain niin outoa, mutta silti kiehtovaa.

Gagan itsensä mukaan kaikki tämä on osa häntä itseään. Hän ei koe olevansa roolihahmo. Mainittakoon myös, että Gaga rakastaa olla alasti. (Goodman 2011, 12).

Gagan nuoruus oli huumeiden varjostama ja sekainen. Kun hän löysi Queenin ja David Bowien, palaset loksahelivat paikoilleen. (Goodman 2011, 15, 133). Lady Gagan inspiraation lähteitä ja esikuvia ovat muun muassa Freddy Mercury ja Queen, Madonna, David Bowie ja Michael Jackson. Hänen esikuvansa eivät rajoitu pelkästään musiikkiin, vaan Gagua inspiroivat myös monet taiteilijat (kuten Andy Warhol, Spencer Tunick, Franco Vezzoli ja Damien Hirst), elokuvat ja burleski. (Goodman 2011, 142).

Tänä päivänä Lady Gaga on ilmiö. Hän on myynyt maailmanlaajuisesti miljoonittain levyjä ja on yksi maailman kuuluisimmista poptähdistä. Hänen viisi ensimmäistä singleään ylsivät Billboardin pop-listan kirkkaimmalle sijalle. (Goodman 2011, 10). Gaga on voittanut useita Grammyja (The Recording Academy 2013). Hänen ensimmäisestä levystään (*The Fame*, 2008) lähtien hänen uransa on ollut noususuhdanteessa ja tähän mennessä häneltä on ilmestynyt yhteensä neljä levyä (*The Fame*, 2008, *The Fame Monster*, 2009, *Born This Way*, 2011, *Artpop*, 2013). Gaga osaa aina yllättää – jos ei musiikillaan, niin ainakin vaatetuksellaan ja ainutlaatuisilla performansseillaan.

Lady Gagan musiikki rantautui Suomeenkin vuonna 2008, kun hänen ensimmäinen levynsä ilmestyi. Muistan Gagan tyylin olleen hieman konservatiivisempi ja ”normaalimpi” vielä tuolloin, mutta jo vuoden 2010 MTV Music Video Awards-tapahtumassa nainen oli pukeutunut pekoniin. Lady Gaga on hyvin outo – ja hän tekee sen todella tyyliillä. Hän rikkoo rajoja ja ennätyksiä. Sen lisäksi hän tekee erittäin hyvää musiikkia. Gagan musiikki antaa voimaa, inspiroi ja vie ajatukset muualle. Hän on popin uusi kuningatar.

Lady Gagalta ei ole ilmestynyt yhtäkään sinkkulohkaisua, mitä en olisi kuunnellut puhki, minkä tahdissa en olisi tanssinut tai laulanut mukana. Hänen sanoituksensa ovat rohkeita ja seksistisiä. Hänen kappaleensa ovat mieleenpainuvia melodiakoukkuineen, mutta epäilin eniten hänen *Born This Way* -albuminsa *Edge of Glory* -kappaleen mukaan ottamista omaan konserttiini. Lady Gagan monia konserttitiltointeja nähneenä tiedän, että hänkin on sovittanut kappaleen lukuisilla eri tavoilla. Asiaa pitkään pohdittuani tulin kuitenkin tulokseen, että kappale on minulle kaikessa hankaluudessaan

erittäin hyvä ratkaistava. Siinä on paljon toistoa ja tarina ei ole pitkä. Alussa kuvittelin tämän kappaleen olevan helpoin toteutettava projektissani, mutta kun tuli tekstinkäsittelyn aika, meinasin vaihtaa tämän kappaleen jo toiseen. Tämän kappaleen tekstinkäsittely oli minulle kaikista vaikeinta, mutta päätin epävarmuudesta huolimatta ottaa kappaleen mukaan.

4.2 Olly Murs: biografia ja kappalevalintani

Olly Murs on vuonna 1984 syntynyt englantilainen laulaja-lauluntekijä. Hän on kotoisin Essexistä, Englannista. Nuorempana Olly Murs paloi sisimmässään halusta laulaa, tanssia ja näytellä. Hänellä oli harvoin mahdollisuus päästä esiintymään. Kun tällainen tilaisuus harvoin tuli, hän kieltäytyi, sillä hän oli liian nuori ja ujo. (Bright 2012). Vaikka Murs oli kateellinen koulussa niille, jotka opiskelivat esiintymistä, musiikkia ja taiteita, hän valitsi sen sijaan urheilun. Hän pelkäsi vanhempiansa ja ikätovereidensa pilkkaa, joten hän seurasi valtavirtaa ja teki sitä, mitä hänen vanhempansa tahtoivat hänen tekevän: hän pelasi jalkapalloa. Joskus nuorempana Olly Murs tahtoi itsekkin ammattijalkapalloilijaksi, kuten hänen setänsä, mutta loukkaantuminen esti urahaaveet. Vasta 17-vuotiaana Murs huomasi haluavansa poikabändiin. (Bright 2012).

Vakavan niskavamman jälkeen Murs vietti normaalia elämää: katsoi pubissa Manchester Unitedin pelejä ja kävi töissä. Onni alkoi kääntyä, kun Mursin silloisen kotikaupungin paikallisessa pubissa oli karaokelaite. Ystäviensä yllyttämänä Murs lauloi uudelleen ja uudelleen. Se kasvatti hänen itsetuntoaan ja hän rohkaistui 23-vuotiaana hakemaan Britannian X-Factorin koelauluihin vuonna 2009. Tämä kannatti, sillä Murs kipusi koko kilpailun toiseksi ilman minkäänlaista koulutusta (Viacom International Inc. 2012; Bright 2012).

Vaikka laulukilpailujen kautta pinnalle päässeet artistit katoavat usein julkisuudesta kilpailun päätyttyä, näin ei käynyt Olly Mursille. Hänen ensimmäinen albuminsa *Olly Murs* julkaistiin vuonna 2010. (The Official Olly Murs Site 2013). Albumi sai erinomaisen vastaanoton. Albumin ensimmäinen sinkkujulkaisu *Please Don't Let Me Go* päätyi Iso-Britannian virallisen sinkkulistan ensimmäiselle sijalle (The Official UK Charts Company 2013).

Mursin toinen albumi, *In Case You Didn't Know*, julkaistiin vuonna 2011. Tältä albumilta peräti kaksi kappaletta nousivat listaykkösiksi (*Heart Skips a Beat*, *Dance With Me Tonight*). (The Official UK Charts Company 2013). Mursin kolmas albumi *Right Place Right Time* julkaistiin tänä vuonna. Sen ensimmäinen sinkkulohkaisu (*Dear Darlin'*) pyöri radioiden soitetuimpien kappaleiden joukossa monissa maissa, mukaan lukien Suomessa. Hänen ensimmäinen albuminsa myi tuplaplatinaa, toinen melkein triplaplatinaa ja kolmas albumi myi jo ilmestymisviikollaan uskomattomia määriä (The Official Olly Murs Site 2013).

Olly Mursin tarina on ollut jo tähän asti upea huolimatta siitä, että hän ymmärsi melko ”vanhana” haluavansa esiintyäksi artistiksi. Ensimmäinen kappale, minkä minä aikanaan Olly Mursilta kuulin, oli toisen albumin sinkku *Heart Skips a Beat*. Hänen musiikkinsa osaa yllättää. Mursin albumeilta löytyy monentyylistä musiikkia, hän on monipuolinen artisti ja hänen äänensä on tunnistettava. Mielestäni äänen tunnistettavuus on yksi melko tärkeä ominaisuus nykypäivänä, kun uutta musiikkia ja uusia artisteja nousee jatkuvasti lisää.

Pääasiassa Olly Mursin kappaleet ovat hyvän mielen musiikkia – niitä kuunnellessa tulee hyvälle tuulelle. Olenkin joskus haaveillut siitä, että joku laulaisi minulle Olly Mursin kauniita sanoituksia. Olisihan se ihanaa, jos joku laulaisi minulle kappaleen *Hey Beautiful* tai *My Heart Skips a Beat*. Toki pääsääntöisesti hyväntuulisten kappaleiden linjaa on myös hyvä ”rikkoa” ja varioida. Erilaisesta, kaihoisasta kappaleesta pidän hyvänä esimerkkinä Olly Mursin kolmannen albumin balladia (*Dear Darlin'*) sydäntäsärkevine sanoineen.

En edes tiennyt Olly Mursin olevan niin monipuolinen artistina, ennen kun näin hänen live-esityksensä televisiosta. Musiikki oli hyvin groovaavaa torvineen ja rytmeineen. Radioista olen kuullut vain pintaraapaisun hänen tuotannostaan, mutta valitsin konserttiini radioista tutun Olly Mursin ja rap-artisti Flo Ridan yhteiskappaleen *Troublemaker*. Siinä oli pulmia kerrakseen, sillä teksti on luonnollisesti miehen laulettavaksi kirjoitettu. Lisäksi kappaleessa on rap-osuus (eli ”puhelaulua”). En tahtonut jättää sitä pois, koska se on kiinteä osa kappaleen tarinaa.

Pidän kyseisestä kappaleesta oikein paljon ja olen esittänytkin sitä baarikeikoilla cover-bändini kanssa. Niillä keikoilla sovitukset on ollut alkuperäistä jäljittelevä. Nyt

halusin kuitenkin toteuttaa kappaleen eri tavalla. Tämän kappaleen kohdalla uskoin tekstin saavan uusia ulottuvuuksia, kun sen sovitutti uudelleen ja lähestyi tekstiä eri näkökulmasta. Mursin ja Flo Ridan versio kappaleesta on hyvin leikittelevä ja humoristinen aiheesta huolimatta. Troublemaker kertoo naisesta (minun tulkinassani miehestä), josta laulaja ei pääse eroon ja tämä henkilö aiheuttaa vain ongelmia. Entä jos lähestymistapa olisikin vakavampi tai svengaavampi?

4.3 Jason Derulo: biografia ja kappalevalintani

Jason Joel Desrouleaux, taiteilijanimeltään Jason Derulo, syntyi Floridassa haitilaiseen perheeseen vuonna 1989. Hän aloitti uransa laulajana hyvin nuorena, sillä hänen ensimmäinen omatekoinen laulu syntyi hänen ollessa vain 8-vuotias. Hän otti jo nuorena osaa esittävien taiteiden kouluihin ja vasta 15 vuoden iässä hän oli aloittanut kirjoittamaan jo suurille artisteille, kuten Lil Wayneille, Pitbullille ja Pleasure P:lle. (Thurston 2013).

Derulo aloitti uransa ensin lauluntekijänä. Teini-iässä hän kokeili siipiään ensimmäisen kerran laulajana vieraillessaan rap-artisti Birdmanin kappaleessa Bossy, minkä teossa Derulo oli myös mukana. Se korosti hänen kykyään toimia myös laulajana. (Thurston 2013). Vuonna 2006 Derulo valmistui American Musical and Dramatic Academysta (Lewis 2012).

Derulo toimi ensin avustajana Warner Bros. Entertainment -yhtiössä, kunnes hän aloitti matkan kohti soolouraa. Hänen ensimmäinen kappaleensa julkaistiin kesällä 2009. Se kantaa nimeä Watcha Say. Kappale päätyi esimerkiksi Kanadassa, Sveitsissä, Australiassa ja Ruotsissa virallisille Billboard-listoille. Toista sinkkujulkaisua In My Head seurasi debyyttialbumi *Jason Derulo*, mikä julkaistiin vuonna 2010. Toinen albumi *Future History* julkaistiin vuonna 2011. (Thurston 2013).

Derulo loukkaantui vakavasti vuonna 2012 harjoitellessaan *Future History* -albumin kiertuetta varten. Vakava niskavamma johti siihen, että Derulo joutui perumaan koko kiertueensa. Hän kertoo tuon tapahtuman jälkeen arvostavansa elämäänsä ja uraansa paljon enemmän. Viiden kuukauden fysioterapian, kuntoutuksen ja tulevan albumin työstön jälkeen Derulo on tehnyt paluun. Hän kertoo työstäneensä kolmatta levyään

vuoden – ja se on tähän mennessä hänen paras levynsä. Kolmas levy *Tattoos* ilmestyi kauppoihin tänä syksynä. (Jason Derulo Bio 2013).

Derulo vietti paljon aikaa lapsuudestaan opiskellen musiikkia, teatteria ja balettia. Derulo kertoo, että hänen teatraalinen taustansa on auttanut häntä. Hänen perheessään ei ollut ketään, joka lauloi tai harrasti minkäänlaista esiintymistä, joten kaikki se tuli hänen sisältään, eikä suvusta. Derulo aloittikin laulujen teon tarpeesta ilmaista itseään. Hän kertoo Shakespearen vaikuttaneen häneen, sillä Shakespeare ei Derulon mielestä käytä täytesanoja eikä täytelauseita. Sen sijaan Shakespearen joka ikinen sana on juuri täydellisellä paikallaan. Tätä ohjenuoraa Derulo pyrkii käyttämään myös omassa musiikissaan. (Lewis 2012).

Derulon tekstit kertovat asioista, joita ihmiset saattavat kokea joka päivä. Esimerkiksi ensimmäisen sinkun Watcha Say inspiraatio lähti siitä, kun Derulon veli soitti hänelle välittömästi sen jälkeen, kun hänen tyttöystävänsä oli jättänyt hänet. Derulo uskoo, että ihmisten on helppo samaistua sinkun tekstiin. (Lipshutz 2009). Tyyllillisesti Derulo lukeutuu niin kutsuttuun valtavirtamusiikkiin. Hänen tuotannostaan löytyy niin puhdasta poppia kuin balladeitakin.

Derulon kappale The Other Side julkaistiin vuoden 2013 huhtikuussa. Minun oli tarkoitus pitää opinnäytetyökonserttini jo viimekeväänä, mutta kiireen aikataulun vuoksi siirsin sen syksyyn. Tämä kannatti, sillä kuulin tämän konserttiin valikoituneen kappaleen vasta kesällä ollessani tehtaassa töissä. Heti sen kuultuani tiesin haluavani kappaleen mukaan konserttiini. Olin helpottunut päätöksestäni, etten pitänyt konserttia vielä keväällä, sillä muuten tämä potentiaalinen kappale ei olisi ollut osa konserttiani.

Kappaleen tekstistä huomaa, että se on tarkoitettu mieslaulajalle. Siinä ei kuitenkaan ole mitään lausetta tai sanaa (esimerkiksi girl), mikä olisi estänyt minua naisena laulamasta sitä. Teksti kertoo tarinan siitä, kuinka kaksi ihmistä päätyi yhteen, vaikka kumpikaan ei ollut ajatellutkaan niin käyvän. Myönnettäköön, että miehen olisi ollut ehkä helpompi laulaa jotkut kohdat tekstistä. Esimerkkeinä kohdat, missä puhutaan seksikkästä katseesta tai siitä, kuinka vastapuoli puree huultaan. Kyllä miehelläkin voi olla seksikäs katse.

Kokonaisuudessaan pidän kappaleesta kovasti ja pelkistämällä sovituksen toin tarinaa paremmin esille. Tahdoin myös löytää ja saavuttaa uusia sävyjä. Myönnän, että edessä

oli vaikeuksia, sillä tietyt osat tekstistä tukivat kappaleen alkuperäissovitysta. Juuri niiltä osin kappale omasta mielestäni saavutti uusia ulottuvuuksia.

4.4 Taylor Swift: biografia ja kappalevalintani

Taylor Swift syntyi Pennsylvaniassa, Yhdysvalloissa. Hän on 24-vuotias laulaja-lauluntekijä. Swiftin kiinnostus countrymusiikkiin syntyi nuorena. Hän kertoo kuulleensa noin 10-vuotiaana LeAnn Rimesin kappaleen Blue. Swift huomasi, että Rimes teki niitä asioita, mistä hän vain uneksi ja se oli hänelle hyvin inspiroivaa. (Hirschberg 2009).

Nuorempana Taylor Swiftillä ei ollut paljoa ystäviä. Hän kuitenkin selvisi päivästä toiseen, kun kotona odotti päiväkirja, johon Swift kirjoitteli runoja ja lauluja. Disneyelokuvienkin kohdalla Swift kävi mieluummin läpi kappaleita (ja etenkin niiden sanoituksia) kuin sitä, mitä hän näki. (Hatza 2008).

Swift aloitti kirjoittamaan lauluja 12-vuotiaana. Laulujen kirjoittaminen oli hänelle tapa selviytyä ja aiheet lauluihin tulivat jo tuolloin asioista, mitä tapahtui hänen ympärillään: ihmisten vuorovaikutuksesta keskenään. (Hirschberg 2009). Swift aloitti esiintymisenkin vasta 10 vuoden iässä. Tuolloin hän esiintyi muun muassa karaokekilpailuissa, festivaaleilla ja messuilla. Swiftin perhe muutti Nashvilleen edesauttaakseen tyttärensä kehittyvää uraa. (Taylor Swift Biography 2013). Tämä kannatti, sillä Swift sai levytys sopimuksen vain 14 vuoden iässä (Malec 2011).

Swiftin debyyttialbumi *Taylor Swift* julkaistiin vuonna 2006. Albumi nousi Billboardin 200 myydyimmän albumin listan sijalle 19. Se myi ilmestymisviikollaan yli 60 000 kappaletta. Kokonaisuudessaan albumia on myyty yli kolme miljoonaa kappaletta. (Taylor Swift Biography 2013). Swiftin toinen albumi *Fearless* julkaistiin vuonna 2008, kolmas albumi *Speak Now* vuonna 2010 ja viimeisin levy *Red* näki päivänvalon vuonna 2012. (Music : Taylor Swift 2013). Swiftin toinen albumi oli hänen kansainvälinen läpimurtoalbuminsa. Hän on voittanut nuoresta iästään huolimatta jo kuusi Grammy-palkintoa ja myynyt maailmanlaajuisesti miljoonia levyjä (Viacom International Inc. 2012).

Muistan ensikosketukseni Taylor Swiftin musiikkiin. Toisen albumin ensimmäinen sinkku Love Story soi radoista viisi vuotta sitten ja tykästyin siihen välittömästi, etenkin sen tekstin takia. Se kertoo kahden ihmisen rakkaustarinan ja se on kauniisti, eheästi, runollisesti ja oivallisesti kirjoitettu. Eipä aikaakaan, kun itse lauloin kappaletta ja katsoin Youtubesta kyseisen kappaleen musiikkivideota.

Olen kuunnellut Swiftin tuotantoa ensimmäiseltä albumilta viimeisimpään ja vaikka tyyli suuntautuu läpi tuotannon country, on viimeisimmällä albumilla paljon enemmän kaupallisempaa popmusiikin ajankuvaan sopivia soundeja. Syy, miksi tahdoin Swiftin neljännen albumin kappaleen I Knew You Were Trouble mukaan konserttiini, on selkeä. Mielestäni kyseinen kappale edustaa Swiftin tuotannosta eniten sitä puolta, missä linjaus on lähimpänä poppia, mutta silti se kätkee sisälleen eheän tarinan.

Kappaleen teksti on yksinkertaisuudessaan kiehtova ja uskoin, että pelkistetyllä sovituksella se pääsisi jopa enemmän oikeuksiinsa. Toisaalta alkuperäisen sovituksen tyyli tukee tekstiä tuoden siihen ehkä kaivattua aggressiivisuutta. Olisi ollut mielenkiintoista päästä seuraamaan kappaleen syntyprosessia, sillä rakenteellisesti tekstissä on osioita, jotka tukevat ja sopivat sen sovitukseen. Tällaisia ovat esimerkiksi huudahdukset ja toistot, joilla ei tarinan kannalta ole oleellisia merkityksiä. Haluaisin tietää onko tekstiä muokattu sovitukseen sopivammaksi lisäämällä sinne joitain lauluosuuksia tukemaan ja tekemään kappaleeseen ”koukkuja”, onko sovitus syntynyt tekstin ehdoilla vai onko peräti käynyt niin, että sekä sovitus että teksti muokkaantuneet samanaikaisesti kiinteäksi kokonaisuudeksi.

Pelkistetyimmässä versiossa huudahdukset ja toistot eivät mielestäni olleet tekstin kannalta välttämättömiä tai oleellisia. Tehokeinoina ne toimivat kyllä, mutta omassa versiossani karsin mielestäni turhia toistoja pois. Alkuperäisversioon ne tuovat aiemmin mainitsemaani tiettyä aggressiivisuutta ja tarttumapintaa. Lähdin mielenkiinnolla toteuttamaan pelkistetympää versiotani, mikä toteutettiin enemmän tekstin kuin sovituksen ehdoilla.

4.5 Marina and the Diamonds: biografia ja kappalevalintani

Marina Diamandis syntyi vuonna 1985 Abergavennyssa, Walesissa. Hänen äitinsä on walesilainen ja isä kreikkalainen. Marina päätti 14-vuotiaana, että hänestä tulee laulaja. Siihen päätökseen mennessä hän ei ollut vielä laulanut julkisesti eikä ollut tehnyt edes lauluja – hänellä oli vain outo tunne sisällään siitä, että hän tulisi olemaan laulaja. (Salmon 2009).

Diamandis muutti 16-vuotiaana Ateenaan asumaan isänsä kanssa ja heti British Embassy Schoolista valmistuttuaan hän muutti Lontooseen tehdäkseen unelmastaan totta. Hän eli kuitenkin fantasiamaailmassa, oli julkisuuden nälkäinen ja jätti itse musiikinteon toissijaiseksi. Diamandis halusi kuitenkin kovasti eteenpäin, mutta koe-esiintymisiä esimerkiksi musiikkivideoille ei ollut ja hän pelkäsi julkista esiintymistä. Luovuttamisen sijaan Diamandis yritti päästä reggaehenkisen poikabändinkin jäseneksi. Pojaksi pukeutuneena Diamandis ei päässyt edes ovimiehen ohi. Ovimies kuitenkin otti hänen promootiopaketin mukaansa ja se tuotti tulosta: viikko myöhemmin hän sai yhteydenoton Virginiltä (kansainvälinen sijoituskonserni), mutta heidän mielenkiintonsa hiipui. (Salmon 2009).

Muutos tapahtui, kun Diamandis osti oman kannettavan tietokoneen ja alkoi tehdä musiikkia itse. Vielä vuonna 2006 Diamandis ei osannut soittaa edes pianoa, mutta hän opetteli sitä itse ja aloitti tekemään omia lauluja. Hän kertoo, ettei musiikillinen tiedonpuute (esimerkiksi nuoteista) ole haitannut hänen sävellysprosessiaan. Hän säveltää edelleen vain painelemalla nappuloita, oppii tekemällä ja tekee sitä, mikä kuulostaa hyvältä. (Savage 2010). Yrittäminen on tuottanut tulosta, sillä tähän päivään mennessä Diamandis on julkaissut kaksi albumia (*The Family Jewels*, 2010, *Electra Heart*, 2012), lukuisia musiikkivideoita ja viettää kiertue-elämää. (Marina & the Diamonds: Official Website 2013). Moni voisi luulla, että Marina and the Diamonds-bändin takana on monta muusikkoa, mutta Marina Diamandis on bändinsä ainoa jäsen. Hän tekee ”bändinsä” kappaleet. Toki livetilanteissa esimerkiksi kiertueilla Diamandiksella on bändi taustallaan.

Marina Diamandis kertoo, että häneen vaikuttaneita artisteja ovat muun muassa Patti Smith, Madonna, Nirvana ja Dolly Parton. Häntä verrataan usein Kate Nashiin

(englantilainen indie-artisti), mutta hän itse kuvailee soundiaan vaihtoehtoiseksi popiksi. (The Recommender 2009).

En ole kuullut läpikotaisin Marina and the Diamondsia, mutta sinkkujulkaisuja olen kuullut radiosta. Kyseisen artistin musiikkivideoita on esitetty muun muassa MTV Music TV:llä. Sieltä minulle tuli tutuksi esimerkiksi kappale I Am Not a Robot, sinkkujulkaisu hänen toiselta albumiltaan. Samalta levyltä tuli tutuksi radion kautta myös toinen sinkkujulkaisu Primadonna. Rehellisesti sanottuna siltä osin, mitä olen sinkkulohkaisujen myötä päässyt tutustumaan kyseiseen artistiin, kappaleet eivät ole iskeneet minuun. Syynä tähän koen vahvimmin sen, että niiden soundimaailmat ja tyyli poikkeavat jotenkin ratkaisevasti siitä suunnasta, minkä kuuntelemisesta eniten pidän. Olen avoin erilaisille musiikkityyleille. Ehkä Diamandiksen kappaleet iskisivät minuun paremmin, jos niiden sovitukset ja soundimaailmat olisivat erilaisia. Kappaleet itsessään ovat mielestäni hyviä melodioiltaan, mutta niiden tuotannot särähtävät korvaani.

Täytenä poikkeuksena omalle suhtautumiselleni ilmestyi kuitenkin sinkku How To Be a Heartbreaker. Tämän kappaleen kuullessani tykästyin siihen heti, vaikka se onkin vaihtoehtoista poppia. Tämän kappaleen tahdissa oli ja on edelleen mukavaa lämmitellä kuntosalilla ja upota sen sanomaan ja tarinaan. Sen lisäksi, että kappaleen sovitukset on menevä ja tanssijalka vipattaa, se kätkee sisälleen pienen, vinkeän tarinan. Tarina kertoo ohjeita siihen, kuinka olla satuttamatta itseään rakkaudessa.

Halusin kyseisen kappaleen mukaan opinnäytetyökonserttiini kahdesta syystä. Tämä on se kappale, mitä kuunnellessa koko idea opinnäytetyökonsertista sai alkunsa. Ensin aloin kuuntelemaan tekstin tarinaa. Seuraavaksi huomasin pohtivani, kuinka mielenkiintoista kappaleesta olisi tehdä täysin erilainen versio. Tähän liittyen toinen syy on tietysti teksti, joka sai uusia ulottuvuuksia, kun sovitukset pelkistettiin.

4.6 Raappana: biografia ja kappalevalintani

Raappana, oikealta nimeltään Janne Pöyhönen on lahtelainen reggae-artisti. Nuorempana hip hopista tykännyt Raappana kiinnostui reggaesta teini-ikäisenä nähtyään erilaisia Jamaika-dokumentteja. Hän aloitti reggaeen tutustumisen Bob

Marleyn tuotannon ja Ini Kamozen Here Comes the Hotstepper -nimisen kappaleen johdolla 15–16 vuoden iässä. (Heinonen & Haakana 2008).

Raappana on tehnyt yhteistyötä monien bändien kanssa. Näihin lukeutuvat muun muassa Fri-Reggae All Stars, Soul Captain Band, Pouta Sound ja Komposti Sound (Heinonen & Haakana 2008). Suomalaisten tietoisuuteen Raappana nousi vuonna 2007, kun hänen ensimmäinen albuminsa *Päivä On Nuori* ilmestyi saaden loistavan vastaanoton (Siikavirta 2007). Omia esikuvia Raappanalta kyllä löytyy, mutta hänen mukaansa toimivan reggaen resepti piilee vahvojen tuntemusten herättämisessä. Miehen mukaan reggaessa yksinkertaisuus melodioissa on valttia ja turha ”kikkailu” ei kannata. (Heinonen & Haakana 2008).

Raappanan toinen albumi *Maapallo* näki päivänvalon vuonna 2010, noussen suoraan Suomen virallisen albumilistan kirkkaimmalle sijalle (IFPI Finland ry 2013). Kolmas albumi julkaistiin 22.3.2013. Se kantaa nimeä *Tuuliajoilla*. Kyseinen albumi on sekin yltänyt parhaimmillaan Suomen virallisen albumilistan viidennelle sijalle (IFPI Finland ry 2013).

Raappanan tekstit ovat leikitteleviä ja etenkin positiivisia. Raappana on säilyttänyt saman peruslinjan alusta asti, mutta esimerkiksi viimeisimmällä levyllä kuullaan ”jylhää vakavuutta”. Mukaan mahtuu kuitenkin myös kepeämpiä kappaleita. (Tarnanen Booking Agency 2013).

Halusin kolmannelta albumilta mukaan sen ensimmäisen sinkun, Kauas Pois. Kappaletta kuunnellessani minulle tulee aina hyvä mieli enkä kyllästy siihen laisinkaan. Kauas Pois oli konsertissani ainutlaatuinen ja poikkeava, koska se on suomeksi kirjoitettu, eikä se edusta tyyliltään poppia vaan reggaeta. Koska Raappanankin mukaan yksinkertaisuus on reggaessa valttia eikä tämä kappale ole mitenkään ”ylituotettu”, saattaa herätä kysymys, miksi halusin kyseisen kappaleen mukaan konserttiini. Kappale ilmestyi loppusyksystä 2012 ja muistan edelleen sen syksyn olleen pimeä, kylmä ja pitkä. Kappaleen yhtenä teemana on lämpö ja pako kylmyydestä. Kun kuuntelin kappaletta keskellä pimenevää syksyä, se toi koko vartalooni lämpimän aallon. Vaikka olinkin fyysisesti kylmässä, mikään ei estänyt mieltä matkaamasta lämpimään. Tämä kappale toi ja tuo edelleen lämpöä kylmyyden keskelle ja nyt varinkin, kun syksy ja talvi ovat ovella, kappale on ajankohtainen.

Parhaimmillaan musiikki vie kuulijansa toiseen ulottuvuuteen ja ehkä mielikuvitusmaailmoihin. Kauas Pois on minulle tämän ajatuksen kulminoituma. Jollain tapaa se on myös lohdullinen tekstiltään. Eräänä iltana bussia pysäkillä odottaessani tämä kappale soi radiosta ja keskityin kuuntelemaan sitä. Suljin ulkopuolisen maailman huomaamattani pois. Ensin kuuntelin kappaletta kokonaisuutena, mutta sitten huomioni kiinnittyi kappaleen bassolinjaan. Se miellytti korvaani ja tajusin, kuinka hienoa kyseisestä kappaleesta olisi tehdä pelkistetty versio. Halusinkin toteuttaa kappaleen pelkästään sen bassolinjaan nojaten. Näen harvoin sellaisia duokokoonpanoja, missä on vain laulaja ja basisti. Nyt kun minulla oli näin ainutlaatuinen tilaisuus toteuttaa tällainen duo tämän kappaleen ajaksi, tein sen.

4.7 Lisäkappaleet

Alun perin minun ei ollut tarkoitus ottaa konserttiini kuin kuusi kappaletta. Tulin kuitenkin toisiin aatoksiin prosessin edetessä. Tiesin alusta asti, etten pystyisi toteuttamaan Milanin opetusmetodia valitsemiini kappaleisiin täydellisesti. Siksi päätin ottaa mukaan kaksi teatterimaailmasta tuttua kappaletta, mitkä olen kaiken lisäksi käsitellyt Milanin kanssa yhdessä laulutunneillani. Tämä takasi siis sen, että työn jälki on myös Milanin mielestä onnistunut.

Kappaleiden mukaanottoon vaikutti myös se, että halusin yleisön saavan täydellisen esimerkin siitä, miten Milanin opetusmetodi toimii parhaimmillaan. Epäilin, että valitsemieni popkappaleiden välityksellä viesti ei olisi niin selkeä, vaikkakin toimiva. Näiden syiden lisäksi valintaani vaikutti erittäin ratkaisevasti Milanin mielipide. Halusin konsertin huipentuvan kahteen mykistävään esitykseen, joissa toivottavasti pystyisin selkeästi välittämään tunteitani yleisölle. Kummankin kappaleen tekstit ovat kaiken lisäksi todella hienot. Tämän takia minun ei tarvinnut näiden kappaleiden kohdalla painia turhien toistojen tai tarinoiden puutteellisuuksien kanssa (toisin kuin esimerkiksi Lady Gagan kappaleen kohdalla).

Valitsin mukaan Toni Edelmannin Tanssilaulu -nimisen kappaleen ja musikaalista Nine kappaleen My Husband Makes Movies. Nämä kaksi kappaletta edustavat Milanin opetusmetodin parhaita puolia aukottomasti. Näillä kappaleilla halusin yleisön

kuulevan, millaisia taikoja Milanin metodilla saa parhaimmillaan ja aidoimmillaan aikaan.

Edelmannin kappaleen olen opetellut vasta muutama viikko sitten ja huomaan laulavani sitä jatkuvasti. Tämän kappaleen tarina on traaginen ja kulkee ristiriidassa kauniin soinnutuksen kanssa. Jos kuulija ei ymmärtäisi suomen kieltä tai kuulisi pelkästään kappaleen taustan, voisi kuvitella, että kappale olisi ihana rakkaustarina. Tanssilaulu on myös loistava esimerkki siitä, kuinka tekstistä saa korvalle mielenkiintoisen, kun sen tekee oikein. Tämäkään kappale ei olisi valikoitunut konserttiini mukaan, jos olisin päättänyt pitää sen jo keväällä.

Kappaleen *My Husband Makes Movies* lauloin B1 tutkinnossani noin vuosi sitten. Tämän kappaleen halusin mukaan siitä syystä, että Milan oli vaikuttanut esityksestäni tämän kappaleen kohdalla. Minulla on tunne, että tämä neljän vuoden tulkintaopetuksen matka tiivistyy tähän kappaleeseen ja se on todiste siitä, mitä olen oppinut Milanin oppilaana. Tällä kappaleella haluan kunnioittaa Milanin korvaamatonta työtä ja omistaa kappaleen hänelle.

4.8 Muutama sana itsestä

Olen kotoisin Sastamalan Vammalasta. Laulaminen ja musiikki ovat olleet pienestä pitäen iso osa elämäni. Ensimmäinen julkinen esiintymiseni tapahtui ala-asteen kevätjuhlassa vuonna 1997. Olin tuolloin ensimmäisellä luokalla. Siitä lähtien olen saanut esiintymiskokemusta erilaisista tapahtumista: messuilta, yritystapahtumista, syntymäpäivistä, hautajaisista, ristiäisistä, häistä ja myöhemmällä iällä myös baareista. Olen esiintynyt myös paljon kirkoissa. Niissä on upeaa laulaa niiden mahtavan akustiikan vuoksi.

Äitini vei minut Sastamalassa toimivaan Laulukoulu Prestoon kun olin 8-vuotias. Siellä viihdyin monta vuotta käyden viikoittain laulutunneilla. Aloitin myös musiikin teorian opiskelun ja pianonsoiton Pirkanmaan musiikkiopistossa. Harmi vain, että teini-ikään tullessani lopetin opiskelun siellä. Sain kuitenkin suoritettua teorian tason 3/3 ja pianonsoitosta tason 2/3. Kävin myös yhden vuoden kurssin musiikkitietoutta. Kilpailukokemustakin on tullut muutamista kilpailuista (Tenavatähtifinaali 2000,

Koskikeskuksen Kukkaistähti 2001, Teinitähti 2003, Oridolls 2004, Ponnahdus Pinnalle 2005, Euroviisujen Suomen finaali 2011 jne.).

Vaikka pianon soitto loppuikin kuin seinään moneksi vuodeksi, ei laulamiseen ole koskaan tullut samanlaista kyllästymistä. Laulan edelleen päivittäin: jos en laulutunneilla tai keikoilla, niin ainakin autossa, töissä tai suihkussa. Eräänä hauskana kokemuksena muistan, kun olin lähdössä ystäväni kanssa Egyptiin lomalle. Hän tuli autolla hakemaan minut Tampereelta ja jatkoimme yhdessä kohti Helsinki-Vantaan lentokenttää. Kun yhteisiä kilometrejä oli takana alle 50, hän tiuskaisi, miten läheiseni jaksavat tuota ainaista laulamista.

Yläasteen jälkeen menin lukioon, sillä halusin lisää aikaa pohtiakseni, mihin ammattiin haluaisin itseni kouluttaa. Jatko-opiskelupaikkoja etsiessäni silmiini osui Tampereen ammattikorkeakoulun (silloisen Pirkanmaan ammattikorkeakoulun) teatterimusiikin ja musiikkidraaman suuntautumisvaihtoehto. Koska myös improvisointi ja näytteleminen olivat minua kiehtovia alueita, päätin hakea kyseiselle linjalle ja pääsin ensiyrittäjäsisään.

Teatterimaailmaan tutustuminen ja sen opiskeleminen ovat tuntuneet minulle kuin lottovoitolta. Kaikki ne upeat produktiot, joissa olen saanut olla opiskeluaikani mukana, ovat laajentaneet tuntemustani monista asioista ja tutustuttaneet minut käytännönläheisesti teatterimaailmaan. Tanssitunnit ovat tuoneet itsevarmuutta lavalla olemiseen ja näyttelijäntyön tunnit ovat olleet todella korvaamattomia ja opettavaisia. Puhumattakaan Milanin tulkintaopetuksesta. Tämä opiskeluaika on antanut minulle sellaiset avaimet taiteen maailmaan, ettei mistään muualta saa.

Olen hyvin ahkera kuuntelemaan monenlaista musiikkia tyylisuuntauksesta riippumatta. Muistan, kun jo ala-asteikäisenä saatoin mennä koulun jälkeen veljeni huoneeseen television ääreen vain katsoakseni musiikkivideoita Music TV:ltä. Sieltähän minut löysi vielä nukkumaanmenoaikaankin. Monta tuntia hurautti päivästä toiseen ihmetellessä, katsellessa ja unelmoidessa siitä, että voisin joskus itsekin esiintyä musiikkivideoilla.

Esiintyvänä ihmisenä ohjelmistoni kasvaa koko ajan. Vaihtelevien kokoonpanojen ja keikkojen mukana myös kappaleet muuttuvat. Haaveenani on joskus vielä säveltää kappaleita itselleni (ja miksi ei muillekin), mutta etsin tyyliäni edelleen. Musiikin

mahdollisuudet ovat niin rajattomat, että tahdon kokeilla mahdollisimman montaa eri tyyliä. Uskon, että oma linjaus löytyy, mutta se vie aikansa. Vaikutteita toki imen ympäristöstäni jatkuvasti. Eniten kuuntelen juuri tämän tyylistä musiikkia, mistä konserttiniikin koostuu. Pidän myös teatterimusiikista sen teatraalisuuden, melodisuuden, ilmaisuvoiman, monimutkaisuuden ja haastavuuden vuoksi. Pidän myös dubstepistä, R'n B:stä ja jazzista. Musiikki pelkästään itsessään on niin upea asia, että genrestä riippumatta ilman sitä olisi mahdotonta elää.

5 IDEASTA TOTEUTUKSEEN

5.1 Idean synnystä alkuun

Mietin todella pitkään mistä aiheesta opinnäytetyöni tekisin. Harkitsin vakavasti täysin kirjallisen opinnäytetyön tekemistä, koska taidetekotyypin opinnäytetyön aiheen keksiminen oli todella hankalaa, eikä mieluisaa aihetta tullut millään mieleen. En ole koskaan ajatellut itseäni lahjakkaaksi kirjoittajana, joten myös sen vuoksi täysin kirjallinen opinnäytetyö tuntui huonolta ajatukselta.

Halusin opinnäytetyöni aiheen olevan ensikädessä itselleni lähellä sydäntä oleva ja ennen kaikkea hyödyllinen. Sellainen, mistä minä oppisin paljon ja josta toivon myös muille olevan hyötyä tai iloa. Koska kyseessä oli työläs prosessi, aiheen valinta oli siinäkin mielessä tärkeää. Motivaation säilyttäminen oli iso osa työtä, jotta mielenkiinto pysyi yllä ja työn jaksoi tehdä samalla intensiteetillä ja omistautuneisuudella alusta loppuun.

Alkuperäinen suunnitelmani oli tehdä laulamisen ja tanssimisen yhdistämisen opas, mutta aihe oli niin laaja, että se kuihtui kasaan ennen kuin ehdin edes aloittaa. Toinen ideani oli kirjoittaa erään kesäkappaleen sävellys- ja äänitysprosesseista, mutta sen teko oli jo niin pitkällä siinä vaiheessa, kun idea tuli mieleeni, etten saanut siitä enää otetta.

Opinnäytetyöstä alkoi muodostua jo suuri mörkö. Monilla opiskelutovereillani se oli jo takana päin, tai ainakin työn alla. Minä olin stressaantunut ja ilman aihetta. Pohdin paljon ja opinnäytetyö pelkkänä sanana alkoi kuulostaa pelottavalta. Päätin lopettaa pohtimasta hetkeksi. Se tuotti tulosta. Eipä aikaakaan, kun kuulin radiosta muutaman konserttiini valikoituneen kappaleen ja mietin, kuinka hienoa niistä olisi tehdä täysin erilaiset versiot. Sitten tajusin keksineeni aiheen, missä saisin yhdistettyä Irina Milanin opetusmetodin ja toisen minulle henkilökohtaisesti tärkeän osa-alueen, eli popmusiikin. Tunsin oloni todella helpottuneeksi, kun tajusin vihdoinkin keksineeni aiheen, mikä kolahti heti ja tuntui alusta asti motivoivalta.

Seuraava vaihe oli keksiä kappaleet. Idea tämäntyyppisestä konsertista kypsyi mielessäni niin pitkään, että kappalevalinnatkin syntyivät helposti. En halunnut lähteä

keksimällä keksimään kappaleita konserttiin, koska tahtoin päätösteni olevan perusteltavissa muilla sanoilla kuin ”tämä on niin kiva kappale”. Halusin valita kappaleet huolella, koska motivaation ylläpito oli minulle tärkeää.

Koska tämä idea syntyi jo vuoden 2012 alkukeväällä ja toteutin sen vasta nyt (syksyllä 2013), kappalevalinnat ovat ehtineet vaihtua ja kypsyä. Alun perin minun piti pitää tämä konsertti keväällä 2013, mutta kiireellisen aikataulun vuoksi siirsin sitä. Tuolloin en ollut valinnut vielä edes kaikkia kappaleita. Halusin paneutua ja uppoutua tämän tekemiseen ja toteuttamiseen kunnolla.

Lykkäys mahdollisti sen, että kesän aikana loputkin kappaleet konserttiini valikoituivat ilman ponnisteluja tai pohtimista. Esimerkiksi Jason Derulon kappaleen ”The Other Side” kesällä kuultuani tiesin heti, että haluan sen konserttiini. Lykkäys mahdollisti myös erään korvaamattoman lähteen käyttöön saamisen. Jo valmistunut opiskelutoverini Ruut Rissanen sai opinnäytetyönsä valmiiksi keväällä 2013. Hänen opinnäytetyönsä käsittelee Irina Milanin opetusmetodia. Täten käytin hänen loistavaa opinnäytetyötään korvaamattomana lähteenä kertoessani Milanin metodista.

5.2 Säestäjät

Kappaleiden valinnan jälkeen oli vuorossa säestäjien valinta. Konsertin lykkäys osoittautui tässäkin hyväksi asiaksi. Kesällä 2013 minua pyydettiin muutamalle hääkeikalle tuuraamaan erään kokoonpanon solistia, joka oli itse estynyt tulemaan keikoille. Tästä syystä pääsin tutustumaan soittajiin, keiden kanssa en ennen ollut keikkaillut. Ensimmäisten harjoitusten lähestyessä sain häissä esitettävien kappaleiden listan etukäteen ja yllätyin, kun se sisälsi paljon kappaleita, mitkä eivät ole helpoimpia sovittaa livebändille (esimerkiksi Rihannan ”Please Don't Stop The Music”). Odotin mielenkiinnolla ja skeptisesti ensimmäisiä harjoituksia. En tiedä olenko koskaan lähtenyt ensimmäisistä harjoituksista sunnuntai-iltana niin hyväntuulisena, kuin tuolloin lähdin. Bändin jäsenet soittivat todella hyvin etenkin ne kappaleet, joiden onnistumista epäilin eniten. Näin minut oli vakuutettu ja päätin pyytää kyseisen bändin kosketinsoittajaa Tero Lainetta mukaan opinnäytetyöhöni. Vaikka muitakin säestäjäehdokkaita oli, Tero vakuutti minut ammattitaidollaan juuri tämäntyypisessä

musiikissa, mistä konserttini muodostuu. Lisäksi minulla oli tunne, että hän onnistuu parhaiten tehtävässä.

Halusin mukaan säestäjän, joka ei pelännyt epäonnistumista, kun kyseessä oli puhtaan popmusiikin uudelleen sovittaminen tekstin ehdoilla. Kappaleethan olivat melko vaikeita pelkistää niin, että niiden ideat säilyivät. Halusin mukaan soittajan, joka on elementissään tämän tyyllisessä tehtävässä. Teron ensimmäinen kommentti hänelle konseptin selitettyäni oli: ”Kuulostaa hauskalta!” Tiesin heti pyytäneeni juuri oikeaa ihmistä ja olin todella luottavaisin mielin.

Konsertti sisälsi yhden kappaleen minkä säestysinstrumenttina oli vain sähköbasso. Uskoisin, että kyseisen instrumentin soittajat löytävät itsensä melko harvoin tilanteesta, jossa säestävät kappaleen täysin yksin alusta loppuun. Tiesin tarvitsevani tähän tehtävään rohkean ihmisen. Päädyin kysymään Johannes Tolosta, jonka kanssa olen muutama vuosi sitten ollut keikoilla ja muistin hänen ammattitaitonsa. Arvelin heti hänen olevan oikea henkilö tähän tehtävään. Kun kysyin häntä mukaan, vastaus oli: ”Kuulostaa oikein hauskalta”. Tästä oli hyvä jatkaa.

Koska päätin matkan varrella ottaa mukaan vielä kaksi teatterikappaletta, halusin ehdottomasti säestäjäkseni ystäväni Dóra Lukácsin, joka opiskelee samalla linjalla kuin minä. Hänellä on kokemusta teatterikappaleiden säestyksestä ja kemiamme toimivat hyvin yhteen. Lisäksi hän on säestänyt minua B1 tutkinnossani ja toinen teatterikappaleista oli hänelle tuttu jo entuudestaan.

5.3 Harjoitteluprosessi

Ensimmäisten harjoitusten lähestyessä Tero pyysi minua lähettämään suuntaa-antavia esimerkkejä siitä, millaisia lähestymistapoja konserttini kappaleisiin tahdon niin tunnelmaltaan kuin värimaailmaltaan. Esimerkiksi iskelmä-kappaleesta saa tehtyä hyvin erilaisen, kun sitä lähestyy vaikka raskaammasta tai vaihtoehtoisesti herkästä näkökulmasta. Loistavana esimerkkinä tästä pidän Kalle Elkomaa tulkiten Anna Erikssonin kappaleesta ”Kun katsoit minuun”. Hän säesti minua C3 tutkinnossani vuonna 2012. Sointumaailman muutoksilla, herkällä ja kauniilla flyygelin säestyksellä kappale heräsi henkiin aivan eri tavalla, kuin alkuperäinen versio (kirsikkana kakun päällä tietenkin Milanin opetusmetodilla käsiteltynä).

Tulimme Teron kanssa tulokseen, että hän käyttäisi konsertissani omaa kosketinsoitinta (Korg Kronos-61). Pelkistämisestä huolimatta päädyimme ratkaisuun, että sovitukseen sai tuoda syvyyttä ja täyttöä esimerkiksi hiljaisilla viuluilla. Näin sovituksista ei tullut niin kuivan tai raa'an kuuloisia, mutta silti yksinkertaisia ja kauniita.

Itse harjoitukset sujuivat odotusteni mukaisesti eli todella hyvin. Ensimmäiset yhteiset harjoituksemme Teron ja Johanneksen kanssa vahvistivat vankan mielipiteeni siitä, että olin valinnut juuri oikeat ihmiset säestäjiksni (Dóran kanssa harjoittelin vähemmän, koska teatterikappaleet noudattivat alkuperäisiä nuottikuvia). Koska Milanin metodissa nuotit ja tahtiviivat ovat viitekehys, mitä seurataan, mutta ei orjallisesti noudateta, säestäjällä saattaa olla vaikeuksia rytmin ylläpitämisessä. Ongelmia voisi etenkin olla silloin, jos säestäjä on tottunut siihen, että niin laulaja kuin muu bändi seuraavat orjallisesti rytmityksiä. Tästä varoitteinkin Johannesta ja Teroa etukäteen. Heidän ammattitaitonsa ansiosta kappaleet soljuivat eteen päin, vaikka itse otinkin välillä aika paljonkin rytmisiä vapautuksia. Muuttelin myös rytmejä paikoitellen huomattavan paljon alkuperäisversioihin verrattuina, jotta saisin tekstit pysymään ajatuksellisesti paremmin kasassa.

Olin muodostanut jokaisesta konsertin kappaleesta tietyn mielikuvan ennen ensimmäisiä harjoituksiamme. Jännitin, että millaisia lähestymistapoja säestäjäni olivat keksineet. Toki kerroin heille etukäteen kappalekohtaisesti omia näkemyksiäni, mutta ensimmäisissä harjoituksissa ideat kukkivat ja konkretisoituivat.

Johanneksen säestämässä kappaleessa pieneksi ongelmaksi muodostui se, että kyseisen kappaleen alkuperäisversion bassolinjasta puuttui tahdin ensimmäinen isku lähes kokonaan alusta loppuun. Kappaletta oli vaikea pitää kasassa. Lisäksi bassokuvio alkuperäisversiosta erotettuna kuulostikin tylsemältä, mitä olin mielessäni kuvitellut. Näin ollen kokeilimme erilaisia rytmityksiä ja kuvioita säestykseen. Näiden kokeilujen ja pohdintojen kautta kappale löysi omat raaminsa ja siitä tuli juuri niin hienon kuuloinen, mitä olin päässäni ajatellutkin. Muutosten myötä myös Johannes koki kappaleen soiton mielekkäämmäksi, koska se sai enemmän väriä ja soitannallista mukavuutta. Johannes ymmärsi nopeasti rytmiset vapautukseni ja lähestymistapani kappaleeseen. Olin tämän kappaleen lopputulokseen enemmän kuin tyytyväinen.

Halusin ehdottomasti, että säestäjilläni olisi hyvä ja varma olo kappaleista ja toivoin niiden soittamisen olevan heille mielekästä. Juuri tästä syystä annoin luvan muuttaa kappaleiden rytmityksiä ja harmonioita (kuitenkaan rikkomatta ideoita). Esimerkiksi Marina and the Diamonds -yhtyeen How To Be a Heartbreaker on neljän soinnun kappale. Tämän kohdalla Tero kysyikin minulta, että saako harmonioita sävyttää niin, että sovitukset ei olisi niin yksitoikkoinen ja tylsä soitettava. Suostuin pyyntöön mielelläni ja tämän kautta aloimme löytää ne ajatukset ja tulkinnalliset seikat, mitä meidän versio kyseisestä kappaleesta pitää sisällään.

Kokonaisuudessaan Tero oli löytänyt kappaleisiin todella hienoja ja erilaisia lähestymistapoja. Hän elävöitti sovituksia erilaisilla harmonioilla, rytmityksillä ja muilla mausteilla. Jokaisesta sovituksesta tuli ainutlaatuinen ja onnistunut kokonaisuus suurine ja pienine muutoksineen. Kävimme Teron kanssa paljon yksityiskohtia kappaleista läpi ja toimme omia näkemyksiämme esiin. Tässä projektissa musiikillisten näkemysten kohtaaminen oli tärkeää, jotta lopputulos oli eheä ja saumaton.

Kysyin myös Terolta, miten hän koki sovittamisprosessin. Hän virkkoi ainoan ongelman olleen alkuvaiheessa, kun emme olleet vielä harjoitelleet yhdessä. Silloin oli vaikeaa erottaa, mikä kuulosti hyvältä ja mikä ei. Hänen mielestään itsekritiikkiä on hyvä olla ja sovittamisessa piti kiinnittää huomiota siihen, miten kappaleen idea säilyi, vaikka sovitukset muuttui. Toisaalta hän pohti, pitääkö se säilyttää.

Valtaosa Teron loistoideoista syntyi harjoituksissamme puolivahingossa tahattomista kädenliikkeistä väärille koskettimille, kun Tero soitti jotain muuta kuin mitä hänen oli tarkoitus soittaa. Teimme yhdessä päätöksiä erilaisista soinnutuksista. Hän päätti jättää joitain alkuperäisversioiden ”koukkuja” pois, koska ne eivät olleet draaman kaaren kannalta oleellisia.

Ongelmallisimmaksi seikaksi Tero koki pääsyn minun pääni sisäisiin ajatuksiin. Yhteisissä harjoituksissamme kappaleet alkoivat löytää kerta toisensa jälkeen uusia ulottuvuuksia ja ne kehittyivät huimasti matkalla alkumetreiltä konserttiin. Minun mielestäni emme pitäneet yksiäkään ”turhia” harjoituksia, koska joka kerralla kappaleet tulivat varmemmiksi esitettäviksi, muotoutuivat ja muokkaantuivat paremmiksi kuin edeltävissä harjoituksissa.

Alun perin ajattelin, että myös teatterikappaleet pystyisi soittamaan hyvin Teron kosketinsoittimella. Harjoittelimme Dóran kanssa näitä kahta teatterikappaletta alkuun Tampereen konservatorion tiloissa sellaisessa luokassa, missä oli flyygeli. Näihin kappaleisiin ei tehty sovitusmuutoksia, vaan ne menivät alkuperäisten nuottien mukaan. Dóra olisi pystynyt helposti soittamaan kappaleet myös Teron kosketinsoittimella, mutta sen koskettimisto on suppeampi kuin esimerkiksi flyygelissä. Tästä syystä kappaleet eivät kuulostaneet niin ”mahtipontisilta” sillä soitettuna. Siksi päädyin kysymään Kulttuuriravintola Kivestä (jossa konserttini pidettiin), että onko siellä pianoa. Siellä oli ja näin ollen päädyimme ratkaisuun, että teatterikappaleet säestettiin oikealla pianolla soundin säilyttämiseksi.

5.4 Tekstien käsittely

Kappaleet päätettyäni ajattelin, että niiden karttojen tekeminen tulisi olemaan helppoa. Todistin ajatukseni vääräksi heti ensikappaleesta lähtien. Kuten jo aiemmin mainitsin, rytmillä on popmusiikissa merkittävä rooli. Konserttini kappaleissa (lukuun ottamatta teatterilauluja) huomasin paikoitellen, että lauseet ja jopa sanat olivat katkaistu täysin ajattelemattomasta kohdasta vain siksi, että ne istuisivat rytmitykseen. Tämän ongelman lisäksi kappaleet sisälsivät paljon toistoja ja esimerkiksi yhdellä vokaalilla laulettuja sävelkulkuja tai melismoja sekä äänellä ”kikkailuja”. Useimmilla näistä ei ollut mitään sidosta tekstiin.

Paikoitellen sanojen rytmitykset olivat niin nopeita, että se tuotti epätoivon hetkiä. Ongelma oli siinä, ettei kappaleita voinut hidastaa liikaa. Tämä olisi helpottanut sanojen lausumista nopeissa kohdissa, mutta kappaleista olisi kokonaisuudessaan tullut liian hitaita ja laahaavia. Minun oli luotettava hyvään artikulointiin, vaikka se puuroutui etenkin harjoitteluni alkuvaiheessa.

Päädyin karsimaan turhia melismoja ja korukuvioita pois. Etenkin Lady Gagan Edge of Glory osoittautui pulmalliseksi. Kappaleessa lausutaan sanapari ”the edge” erilaisissa yhteyksissä peräti 41 kertaa. Vaikka nämä sanat tukevat melodiakulkuja, päätin vähentää niiden toistomäärää. Uskoin, että ajatus tulee selväksi vähemmälläkin toistolla. Toisaalta esimerkiksi kertosaäkeessä lauletaan kyseinen sanapari seitsemän kertaa peräkkäin ja se on osa kappaleen ”jujua”. Päätin kuitenkin alusta asti tehdä kappaleista

itseni näköisiä, eikä noin monessa toistossa ollut tarinan kannalta mitään järkeä. Näin ollen päädyin varioimaan kertosäkeitä.

Ihmisen korva on herkkä kyllästymään. Se pelko kulki matkassa karttojentekovaiheesta harjoituksiin ja konserttilavalle asti. Mietin, että entä jos yleisö kyllästyy kuulemaan jatkuvaa sanojen ja sävelkulkujen toistumista. Myös tämä oli yksi perusteltu syy sille, miksi pyrin tekemään kappaleista erilaisia ja ennenkuulumattomia versioita. Halusin yleisön huomaavan, että olin tehnyt tekstin eteen töitä.

Yksikään teksteihin tekemäni kartta ei säilynyt muuttumattomana alkutaipaleelta konserttiin saakka. Kokeilin paljon erilaisia painotuksia ja rytmityksiä päämääränäni tehdä kappaleista ja teksteistä yleisölle kiinnostavia. Yhtenä ongelmana oli se, että alkuperäisversiot olivat niin iskostuneet päähäni, että paikoitellen rytmityksiä oli vaikea muuttaa pään sisällä. Tarpeeksi monien toistojen jälkeen uudet rytmitykset alkoivat tuntua luontevammilta. En kuunnellut alkuperäisversioita koko harjoittelujakson aikana, etteivät ne sekoittaisi ajatuksiani.

Koska myös laulajan epävarmuus (tai vaihtoehtoisesti varmuus) on aistittavissa, kamppailin paljon omien epävarmuuksieni kanssa matkan varrella. Pohdin, että osaanko varmasti painottaa oikeita sanoja, ovatko rytmitykset ymmärrettäviä ja saanko kappaleista itseni näköisiä. Samalla olin kuitenkin todella innoissani tämäntyyppisen konsertin pitämisestä. Alisuorittamisen ja keskinkertaisuuden pelko kulkivat hetkittäin olkapäälläni. Välillä tuntui, etten saanut teksteistä mitään irti ja koin tehtävän liian vaikeaksi. Pelot oli kuitenkin kohdattava ja ennen kaikkea voitettava. Halusin konsertin olevan ainutlaatuinen niin yleisölle kuin itselleni, joten ei ollut varaa astella lavalle pyytelemään anteeksi. Onnistumisen eteen oli tehtävä töitä ja astuin lavalle ylittääkseni itseni.

5.5 Esiintyminen

Olen esiintynyt todella paljon erilaisissa tilaisuuksissa pienestä pitäen. Omina vahvuuksinani olen pitänyt vahvaa katsekontaktiani, ilmeikkyyttäni ja tapaani olla lavalla. Tämän koulutuksen myötä olen saanut ammattilaisilta rakentavaa kritiikkiä esiintymisestääni ja olen ottanut saamani ohjeet avosylin vastaan. Ensimmäisessä isossa

laulututkinnossani sain lautakunnalta palautetta muun muassa ilmeikkyydestäni ja seisoma-asennostani. Tiedostin jo ennen tätä kasvojeni olevan ilmeikkäät, mutta oli erittäin tervetullutta kuulla arviointia ammattilaisilta. Minua pyydettiin kiinnittämään jatkossa huomiota siihen, että asioita ja tunteita tulisi tuntea koko vartalolla, ei vain kasvoilla. Näin ollen kasvoja olisi hyvä myös hillitä. Tämä onkin minulle erityisen vaikeaa, koska voin kutsua ilmeikkyyttäni jopa maneeriksi.

Istuma-asentoni on usein se epäergonomisin, eli olen ”lytyssä”. Tästä johtuen myös seisostani olkapääni ovat melko edessä ja olemus näyttää joskus sulkeutuneelta tai tylsistyneeltä. Toinen ohje minkä lautakunnalta sain liittyikin asentooni: rintakehä auki ja ryhti kuntoon. Korkokengät saattavat auttaa tässä asiassa. Mietin alkuun, että olisin esiintynyt tuolilla istuen, mutta se tuntui myöhemmin sittenkin huonolta idealta.

Palautteen vuoksi onkin mielestäni tervettä harjoitella esiintymistä peilin edessä (niin epämukavaa kuin se välillä onkin). Peilin kautta näen itsekkin asiat, joissa on parannettavaa ja näin ollen opin katsomaan itseäni ehkä kriittisemmin. Konserttiin valmistautuessani lauloin lukemattomia kertoja ohjelmistoni läpi peilin edessä ja kiinnitin huomiota olemukseeni ja ryhtiini. Laulu kulki heti paremmin, kun ryhti parani.

Itse esiintymistilanteessa tällaiset asiat kuitenkin usein unohtuvat. Viimeistään videolta näkee totuuden, mutta onneksi harjoitus tekee mestarin. Yksi kaunis asia, mitä tulkintaopettajani minulle sanoi viikkoa ennen konserttia, auttoi paljon itsekriittisyydessäni ja antoi minulle uskoa omaan itseeni. Hän sanoi, että minusta hehkuu lämpö. Tämän lauseen muistaminen tuo hymyn kasvoille.

5.6 Käytännön järjestelyt

5.6.1 Konsertin ajankohta ja paikka

Konsertin raamien muodostuessa oli aika alkaa pohtimaan paikkaa, missä halusin konserttini pitää. Minulle ehdotettiin Laulumajaa, mutta se ei mielestäni sopinut konsertin luonteeseen. Laulumaja on myös melko pieni ja pelkistetty. Tunnelmaltaan se oli liian ”kolkko”. Kysyin Pyynikkisaliakin, mutta sekään ei tuntunut hyvältä valinnalta

suuren kokonsa vuoksi. Lisäksi Pyynikkisali oli varattu pitkälle marraskuuhun, joten ajankohtakin olisi ollut minulle liian myöhäinen.

Halusin paikan olevan tunnelmallinen. Oli myös tärkeää, että löytäisin paikan, mikä olisi sopiva kooltaan. Siinä missä Pyynikkisali oli liian iso, Laulumaja oli liian pieni. Lisäksi toivoin paikan olevan sellainen, että yleisöllä olisi mahdollisuus kuunnella konserttiani kahvikupin tai virvokkeen äärellä. Näin päädyin laittamaan sähköpostia Kulttuuriravintola Kiveen. Olemme pitäneet koulun kautta kerran aiemmin konsertin Kivessä ja muistin tykästyneeni paikkaan sen tunnelman ja kauniin, nostalgisen ja taiteellisen sisustuksen vuoksi.

Halusin pitää konsertin päivällä. Koin alusta asti, että konsertti sopii hyvin päiväsaikaan pidettäväksi luonteensa vuoksi. Sain vastauksen Kulttuuriravintola Kivestä nopeasti, ja sovimme konsertin ajankohdaksi maanantain 21.10.2013 klo 16.30 alkaen. Ajankohta sopi hyvin kaikille säestäjilleni. Kaiken muun positiivisen lisäksi minun ei tarvinnut jännittää koko päivää.

5.6.2 Konsertin mainostus

Heti, kun konsertin paikka ja ajankohta oli varmistunut, loin konsertille oman tapahtuman Facebookiin. Jaoin tapahtuman useaan otteeseen omalla seinälläni. Lisäksi jaoin sen Tampereen Musiikkiakatemian suljetussa ryhmässä, mikä koostuu yli 600 Tampereen Musiikkiakatemian opiskelijasta ja muusta henkilöstöstä. Kutsuin ystäviäni konserttiin luomani tapahtuman kautta ja oli todella ilo huomata, että se tuotti tulosta. Facebookin kautta monet kaukaisetkin ystävät ja tutut saivat tiedon konsertista. Toki mainostin konserttia myös suullisesti ja tekstiviestein ystävilleni ja läheisilleni. Facebookin lisäksi tieto konsertista oli nähtävillä myös Tampereen konservatorion TV-näytöillä.

Koen, että sosiaalisella medialla oli suurin vaikutus, sillä esimerkiksi vanha laulunopettajani Päivi Vahela-Nykänen saapui Sastamalasta siskonsa ja muutaman nykyisen oppilaansa kanssa katsomaan konserttia. Nykyinen tulkintaopettajani Irina Milan saapui myös paikalle. Sydäntä lämmitti erittäin paljon yleisön saapuminen paikalle pitkistäkin ajomatkoista huolimatta.

5.6.3 Konsertin äänentoisto

Vaikka Kulttuuriravintola Kivessä oli mahdollisuus saada talon puolesta äänentoisto, halusimme käyttää säestäjäni Teron laitteistoa konsertissani. Näin pääsimme helpoimmalla, koska Tero tuntee laitteistonsa hyvin. Tästä syystä hän osaa käsitellä äänentoistolaitteitaan taitavasti mahdollisimman hyvän balanssin ja soundin löytämiseksi.

Koska Kulttuuriravintola Kivi ei ole paikkana suuri, pärjäsimme melko pienellä äänentoistolla. Tarkoitus ei missään nimessä ollut hajottaa kuulijoiden korvia. Saimme äänentoiston kasaan helposti ja nopeasti. Soundcheck sujui moitteettomasti yhtä hajonnutta kaapelia lukuun ottamatta. Käytössämme oli kaksi Yamahan MSR400 aktiivikaiutinta ja Yamahan MG166CX mikseri. Mikrofonina minulla oli AKG:n malli D5.

Tykkäsin todella paljon tämän äänentoiston soundimaailmasta. Se oli pehmeä ja syvä, mutta silti kirkas. Mielestäni onnistuimme luomaan äänenvärikkösti juuri oikean tunnelman konserttiin. Pianon mikitys mahdollisti senkin äänen vahvistamisen äänentoiston kautta. Se toimi erittäin hyvin. Alarekisterin puuroutuminen saatiin estettyä helposti säätämällä mikseriä ja yläkoskettimiston kirkkaus tuli esiin. Oli helppo laulaa, kun kuulin oman ääneni vaivattomasti ja sen erilaiset tulkinnan mukana tuomat sävyt erottuivat hyvin.

5.6.4 Konsertin valaistus

Kokeilimme erilaisia valaistuksia paikalla olevan henkilökunnan kanssa konserttiin valmistautumisen yhteydessä. Halusimme lavan olevan valaistettu lämpimästi. Osittain sininen valaistus sopi täydellisesti yhteen sinisen esiintymismekkonin kanssa. Valaistukseen löytyi sopiva balanssi kokeilujen kautta ja näin sopiva ja lempeä valaistus löytyi.

Koska konserttini oli päiväsaikaan, ulkona oli valoisa. Valaistuksestamme vastaavat henkilöt kysyivätkin, haluammeko pitää Kiven suurien ikkunoiden verhot auki. Kivestä on näkymä suoraan Hämeenkadun yläpuolelle. Tulimme tulokseen, että verhot on hyvä

pitää auki, jotta tilaan saatiin myös luonnonvaloa. Minulle itselleni oli tärkeää nähdä yleisöni, jotta pystyin luomaan katsekontaktia heihin. Valaisimme yleisön pienillä spoteilla ja upealla kattokruunulla. Valaistus oli kaikin puolin onnistunut. Kiitos tästä kuuluu Kiven henkilökunnalle, joka otti toiveemme huomioon.

5.6.5 Konsertin taltiointi

Konsertti taltioitiin videokameralla (Liite 2.). Tallenteen äänenlaatu on kohtuullisen hyvä. Kuva ei ole rakeinen, mutta kasvoni ovat melko valottuneet. Näin olleen tulkintani ja esitykseni mukana tuomia ilmeitä on paikoitellen vaikea erottaa. Kohdistus on kuitenkin onnistunut, sillä tallenne kuvattiin tilan korkeammalla olevalta valopöydältä.

Tallenteesta välittyi vain murto-osa konsertin tunnelmasta, mutta liitteenä se toimii moitteettomasti. Sen äänenlaadun balanssi on riittävä. Soittimista ja harmonioista saa hyvin selvää. Laulu- ja puheosuuteni tallentuivat selkeällä ja kuuluvalla äänellä, eikä kokonaisuus puuroudu.

5.7 Konsertin jälkitunnelmat

Ennen konserttia minua jännitti todella paljon. Pahinta oli odottelu, mutta jännitys laantui vähän iltapäivään mennessä. Kulttuuriravintola Kiven henkilökunnalla oli tässä suuri vaikutus. Soundcheckin ja äänentoiston tuonnin yhteydessä Kiven täytti mukava ja rento tunnelma, mikä laukaisi jännitystä vartalostani paljonkin pois. Soundcheckin tehtyämme kävimme säästäjiemme kanssa läpi muutamia konsertin kappaleita ja soundi kuulosti todella hyvältä. Siitä tuli varmempi olo. Kivi aukesi klo 16 ja sen jälkeen aika meni todella nopeasti. Oli ihanaa huomata, kuinka yleisöön saapui niin tuttuja kuin tuntemattomia kasvoja.

Aloitin konsertin hieman yli 16.30. Alustin konserttini konseptia ja kerroin kuulijoille ideani synnystä ja harjoitteluprosessista. Näiden puheosuuksien aikana sekosin sanoissani muutaman kerran. Tämä häiritsi minua itseäni melko paljon ja se johtui jännityksestä. Unohdin myös laittaa erään kelmun yleisölle kiertämään (tästä kelmusta

löytyi lauluympyrä ja karttojen symbolit), mikä oli olennainen osa Milanin opetusmetodin havainnollistamista. Oli kuitenkin helpottavaa ja vapauttavaa huomata, että yleisöni oli todella vastaanottavainen ja lämminhenkinen.

Kappaleet sujuivat loistavasti. Harvat koskettimien väärät äänet eivät kaataneet esitystä ja kokonaisuus pysyi kasassa. Osoittautui erittäin hyväksi ideaksi soittaa viidestä ensimmäisestä kappaleesta kymmenen sekunnin pätkät alkuperäisversioista (viidestä ensimmäisestä siksi, koska niissä kappaleissa muutokset olivat radikaaleimmat). Näin yleisö sai perspektiiviä siitä, miltä kappaleet ovat alkuperäisinä kuulostaneet ja he pystyivät havaitsemaan muutokset paremmin. Oletin, että konserttini kappaleet eivät olleet kaikille kuulijoille entuudestaan tuttuja. Alkuperäisversioiden kuuntelupätkien vuoksi myös he pystyivät havainnoimaan paremmin muutokset etenkin sovituksissa.

Jännitin ehdottomasti eniten Irina Milanin (eli tulkintaopettajani) reaktiota. Paineeni olivat korkealla, koska pelkäsin tuottavani pettymyksen. Milanin saapuminen paikalle osoittautui todella hyväksi asiaksi. Milanin läsnäolo muistutti minua hänen opetusmetodinsa kulmakivistä ja muistinkin lennosta paljon asioita, mitkä olisin saattanut unohtaa, jos Milan ei olisi ollut paikalla. Tuntui, että annoin itsestäni enemmän. Parasta konsertissani tietysti laulamisen lisäksi olikin yleisö. Heidän kasvojen ilmeet ja eleet viestivät siitä, että he nauttivat esityksestäni. Toivoin antavani yleisölleni kokemuksen, minkä vuoksi paikalle kannatti tulla. Koen onnistuneeni siinä. Vuorovaikutus yleisön kanssa antoi minulle tulkintaani paljon voimavaroja.

Konsertin jälkeen sain yllätyksellisen paljon kehuja ja kiitosta. Ystäväni sanoivat minun olleen aito. Milan halasi ja sanoi, että ”se toimii”, viitaten opetusmetodiinsa. Tästä tiesin, että olin onnistunut. Entinen laulunopettajani Päivi Vahela-Nykanen hämmästeli, kuinka paljon olen tämän neljän vuoden koulutuksen aikana oppinut. Opinnäytetyöohjaajani Kalle Elkomaa kommentit lämmittivät mieltäni. Kaikki nämä ja lukemattomat muut positiiviset kommentit antoivat minulle itsevarmuutta ja niin hienon tunteen sydämeen, että sen tunteen haluaisin säilyttää ikuisesti. Monet konsertin kuulijoista olivat itsekkin soittajia ja laulajia, joten oli palkitsevaa saada positiivisia kommentteja etenkin ammattilaisilta opettajilta.

Kulttuuriravintola Kivi osoittautui täydelliseksi paikaksi. Kuulijat saivat hakea kahvia, teetä ja muita virvokkeita ja purtavaa konserttini lomassa. Kiven tunnelma oli juuri

oikea tälle konsertille. Lämmin, nostalginen ja kaunis sisustus loivat tunnelman ja istumapaikat olivat mukavan pehmeät. Tilana Kivi oli loistava, sillä se oli juuri oikean kokoinen. Intiimi tila takasi sen, että pystyin kommunikoimaan vaivattomasti yleisöni kanssa. Jos halusi istua kauempana, sekin oli mahdollista tilan muodon vuoksi. Kivi tarjosi täydelliset puitteet konsertilleni ja parempaa paikkaa olisi vaikea keksiä.

Toivoisin pystyväni elämään tuon tunnin uudelleen. Voisin tiivistää tuon maanantain olleen tähänastisen elämäni parhain maanantai. Tällaisen onnistumisen kokemuksen jälkeen palaan jälleen siihen, kuinka ihanaa on antaa yleisölle miellyttävä ja toivottavasti ainutlaatuinen kokemus. Tein paljon töitä ja epätoivon hetkistä huolimatta onnistuin paremmin kuin kuvittelin, enkä alisuoriutunut. Olen ylpeä suorituksestani ja yleisön kommentit antavat voimaa pitkälle. Kun tällaisia tilaisuuksia on harvoin, niiden ainutlaatuisuutta osaa arvostaa. Jos minulla olisi joka ilta tällainen esitys, en pystyisi antamaan itsestäni kaikkea.

6 POHDINTA

Konsertin jälkeen irtauduin opinnäytetyöni työstämisestä muutamaksi päiväksi pohtiakseni, miten konsertti onnistui, mitä olisin tehnyt toisin ja miten tämä prosessi on muuttanut ja kehittänyt minua. En halunnut kirjoittaa pohdintaa heti konsertin jälkeen, sillä tarvitsin hengähdystauon. Tämän tauon aikana pyrin ajattelemaan ja katsomaan tätä prosessia suurempana kokonaisuutena.

Olen iloinen siitä, että motivaationi tätä työtä kohtaan säilyi puhtaana ja intensiivisenä alkumetreiltä loppuun asti. Minulle ei tullut kertaakaan sellainen olo, että en jaksaisi työstää opinnäytetyötäni. Priorisoin ja aikataulutin asiat oikein, eikä tullut ylikuormittunut olo. Aihevalintani sopi minulle täydellisesti, sillä kaikkien asioiden kirjoittaminen, lähteiden etsiminen ja niiden tietojen lukeminen kiinnosti minua. Toki luovia ulkoilutaukoja piti pitää, jos ajatus ei kulkenut.

Kirjoitin koko opinnäytetyöni paperille ennen puhtaaksikirjoitusta. Tämä sopii luonteelleni, sillä näen asiat helpommin kokonaisuutena paperilta, kuin tietokoneen näytöltä. Tämä mahdollisti sen, että lauseita oli helppo muotoilla puhtaaksikirjoituksen yhteydessä uudelleen, jos olin ilmaissut jonkun asian oudosti tai epäselvästi. Oli myös mukavaa, ettei tarvinnut istua koko ajan näyttöpäätteen edessä.

Kun mietin opinnäytetyötäni kokonaisuutena, koen onnistuneeni paremmin, kuin alussa edes kuvittelin. Alkutaipaleella mietin, että aiheeni on ihan kiva, mutta konserttimateriaalin ja opinnäytetyöni edetessä innostuin aiheestani enemmän ja motivaationi kasvoi. En yrittänyt niin sanotusti keksiä tyhjämpäiväistä tekemistä, jotta saisin siirrettyä opinnäytetyöni työstämistä, vaan tein sitä intensiivisesti aina mahdollisuuksien mukaan.

Olen todella tyytyväinen päätökseeni taidetekotyypin opinnäytetyön tekemisestä. Odotin konserttia kovasti ja olin innoissani sen konseptista. Näin kirjallisen osuuden kirjoittaminen tuntui luontevalta ja se toimi ikään kuin päiväkirjana matkasta, mitä tein. Opin artisteista paljon uutta ja Rissasen opinnäytetyö vei minut syvemmälle Milanin opetusmetodin saloihin. Rissasen opinnäytetyön lukemisen ohessa harjoitutin itseäni

tulevaan konserttiini, sillä Milanin opetusmetodista kirjoittaminen muistutti minua monista seikoista, mitkä olisin saattanut unohtaa.

Konserttini harjoitteluprosessi oli mieluisa ja ennen kaikkea mielenkiintoinen. Luotin säestäjiini täysin alusta asti ja uskon, etten olisi löytänyt parempia. Kemiamme toimivat hyvin yhteen, yllätyksellisiä ja kiinnostavia ratkaisuja syntyi vaivattomasti ja jokaiset yhteiset harjoituksemme toivat kappaleisiin lisää syvyyttä ja varmuutta. Mielipiteemme kulkivat samoja polkuja ja harjoittelu oli motivoivaa.

Kaikista vaikeimmaksi itse koin tekstien käsittelyn. Kamppailin paljon erinäisten ongelmien kanssa tekstien parissa, mutta loppujen lopuksi sain teksteistä ulos ne sanomat, mitä halusinkin yleisölleni välittää. Onnistuin karttamaan alkuperäisversioiden ajattelemattomia rytmityksiä, enkä mennyt hämilleni, jos unohdin tehdä kartoistani joitain asioita. Kokonaisuus ratkaisee, enkä ollut epävarma. Toki asiat voisi aina tehdä paremmin, mutta ei pidä olla itselleen liian ankara.

Konsertti sujui todella loistavasti. Tunnelma oli alusta asti käsinkosketeltavan lempeä ja yleisöni koostui vastaanottavaisista ihmisistä. He ymmärsivät jännitykseni ja sain vuorovaikutuksestani heidän kanssaan paljon voimaa omaan esiintymiseeni. Tosin se yksi unohdus liittyen havainnollistavaan kelmuun jäi vaivaamaan minua itseäni.

Konserttitilanteessa minusta tuntui, että näytän jäykältä. Tuntui myös, että en osannut pitää mikitöntä kättäni luonnollisessa asennossa. Katsoin konserttini tallenteelta myöhemmin ja huomasin, että olin mielessäni kuvitellut näyttäväni paljon jäykemmältä, mitä todellisuudessa olin. Itse asiassa esiintymiseni näytti rennolta, eikä mikitön käteni vaellellutkaan missä sattuu. Tästä asiasta yllättyneenä aloin pohtimaan, että mistä oma epävarmuus oikein johtuu. Jälkeenpäin löysin esiintymisestäni paljon vähemmän niitä elementtejä, miksi ylipäänsä koin epävarmuutta, koska ne eivät näkyneet ollenkaan päällepäin. Miksi olin epävarma? Pitäisi osata luopua turhista epävarmuuden tunteista. Niitä miettimällä voi sabotoida omaa esiintymistään. Onneksi minulle ei käynyt niin. Omiin epävarmuuksiin pitää tarttua silloin, jos ne haittaavat omaa esiintymistä. Monesti nämäkin ovat vain asenteesta riippuvaisia asioita.

Kuten aiemmin totesin, asiat voi tuki tehdä aina paremmin. Joissain kohdissa ääneni ei ollut aivan vireessä ja säestäjäni Johannes taisi olla ainoa, joka ei soittanut kertaakaan

väärin. Täydellisyyteen on toisinaan hyvä pyrkiä, mutta voiko sitä omasta mielestään saavuttaa koskaan? Omasta esityksestään voi aina löytää jotain parannettavaa. Minäkin löysin esityksestäni parannettavaa, mutta hyväksyn sen, että olen ihminen, joka tekee virheitä. Joskus useammin, joskus harvemmin. Kokonaisuudella on suurempi merkitys ja mielestäni konserttini pysyi kasassa todella hyvin alusta loppuun, muutamista vääristä äänistä ja unohduksista huolimatta.

Olisin voinut nähdä konserttini mainostukseen enemmän vaivaa. Facebookin ja Tampereen konservatorion TV-näyttöjen mainostuksen lisäksi olisin voinut tulostaa konservatorion ilmoitustauluille paperisen mainoksen konsertista. Moni ei ollut huomannut konsertti-ilmoituksen pyörivän TV-näytöillä. Olisin myös voinut viedä oman tekstin käsittelyni vielä hieman pidemmälle. Vaikka toteutin suurimman osan kartoista, olisin voinut keksiä ehkä vielä yllätyksellisempiä ratkaisuja. Osa niistä ideoista tuli mieleen vasta konsertin jälkeen. Toisaalta toteutin paljon suunnittelemattomia, juuri hetkessä syntyneitä ideoita, ja ne mielestäni toimivat.

Olen todella iloinen ja tyytyväinen opinnäytetyöprosessiini. Se on ollut pitkä ja erittäin antoisa. Kun osasin odottaa oikeaa toteutushetkeä, enkä kiirehtinyt, palaset loksahelivat paikoilleen, konsertti syntyi ja käytännön järjestelyt onnistuivat loistavasti. Todistin itselleni, että pystyn järjestämään korkeatasoisen ja ainutlaatuisen konsertin itsenäisesti ja käyttämään Milanin opetusmetodia itsenäisesti.

Koska konsertin kappaleet valikoituivat pitkän ajan saatossa, minulla oli aikaa ajatella niiden tekstejä ja löytää niihin uusia ulottuvuuksia. Konserttini kulmakivi oli käyttää Milanin opetusmetodia ja sitä kautta tuoda kappaleisiin lisää tulkintaa ja tuoda niiden tarinat esiin. Koen onnistuneeni tehtävässäni paremmin kuin kuvittelin. Maailmassa on miljoonittain lauluja ja valitsin niistä tietyt kappaleet konserttiini erilaisin perusteluin. Löysin jokaisesta kappaleesta sen ytimen ja pystyin yhdistämään popmusiikin ja Milanin opetusmetodin tavalla, mikä oli minulle luonteva. Maailmassa on olemassa paljon hienoja tekstejä – ne pitää vaan tuoda oikein keinoin esille.

Konserttini kappaleiden versioista tuli ainutlaatuisia ja todella erilaisia. Mikään ei estä minua esittämästä näitä versioita tulevaisuudessakin. Minulle ehdotettiin, että voisin markkinoida koko konserttini konseptia luentotyypisenä konserttina esimerkiksi

artistikouluihin tai muihin tapahtumiin. Se vaatisi hieman muokkaamista, mutta ajatus ei ole poissuljettu.

Opinnäytetyöni kehitti minua monipuolisesti. Koen olevani parempi muusikkona ja tulkitsijana. Nyt tiedän, että koskettava tulkinta on mahdollista, kun siihen vaadittavan työn tekee sydämellään ja antaumuksella. Tämän prosessin ansiosta olen oppinut hyväksymään itseni ja virheeni paremmin. Tämä prosessi on myös poistanut minusta turhia epävarmuuksia ja antanut uskoa omaan itseen. Eläisin koko prosessin kaikki epätoivon hetket uudelleen, jos tietäisin, että lopussa odottaa tällainen palkinto. Laulaminen ei ole minulle enää koskaan laulamista, paitsi suihkussa.

LÄHTEET

Bright, S. 2012. Why I refuse to talk to my twin brother: X-factor made Olly Murs a star – but it also divided his family. Associated Newspapers Ltd. Luettu 26.10.2013.
<http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-2240608/X-Factor-Olly-Murs-star--divided-family.html>

Goodman, E. 2011. Lady Gaga. Tyyli-ikoni. Suom. Tenhola, K. Painettu Kiinassa. Minerva Kustannus Oy. Alkuperäinen teos 2010.

Hatza, G. 2008. Taylor Swift: Growing into superstardom. Reading Eagle Company. 2013. Luettu 19.9.2013.
<http://readingeagle.com/article.aspx?id=116460>

Heinonen, R. & Haakana, M. 2008. Raappana lavalla – reggaebileet käynnissä! AVAAlehti. Luettu 17.9.2013.
<http://www.avaalehti.fi/15052008/raappana.html>

Hirschberg, L. 2009. Little Miss Sunshine. The New York Times Company. 2013. Luettu 19.9.2013.
<http://www.nytimes.com/2009/12/06/t-magazine/womens-fashion/06well-swift.html>

Home, P. 2007. The Phil Spector Christmas Album – joulun äänivalli. YLE. 2013. Luettu 26.10.2013.
<http://yle.fi/vintti/yle.fi/pop/levyloyto/2007-11-30/phil-spector-christmas-album-joulun-aanivalli.html>

IFPI Finland ry. International Federation of the Phonographic Industry, Finland ry. 2013. Tilastot. Suomen virallinen lista – Artistit. Raappana: Maapallo. Luettu 17.9.2013.
<http://www.ifpi.fi/tilastot/virallinen-lista/artistit/raappana/maapallo>

IFPI Finland ry. International Federation of the Phonographic Industry, Finland ry. 2013. Tilastot. Suomen virallinen lista – Artistit. Raappana: Tuuliajoilla. Luettu 17.9.2013.
<http://www.ifpi.fi/tilastot/virallinen-lista/artistit/raappana/tuuliajoilla>

Jason Derulo Bio. 2013. Jason Derulo & Warner Bros. Records. 2013. Luettu 17.9.2013.
<http://www.jasonderulo.com/about>

Lewis, P. 2012. Jason Derulo: Watcha Think? Blues & Soul Magazine. 2013. Luettu 17.9.2013.
http://www.bluesandsoul.com/feature/484/fix_up_look_sharp/

Lipshutz, J. 2009. Heartbreak tale pays off for singer Jason Derulo. Thomson Reuters. 2013. Luettu 17.9.2013.
<http://www.reuters.com/article/2009/10/05/us-derulo-idUSTRE59405N20091005>

Malec, J. 2011. Taylor Swift: The Garden In The Machine. American songwriter LCC. 2013. Luettu 19.9.2013.
<http://www.americansongwriter.com/2011/05/taylor-swift-the-garden-in-the-machine/3/>

- Marina and the Diamonds: Official Website. Music. 2013. Luettu 7.10.2013.
<http://www.marinaandthediamonds.com/music.htm>
- MIDI Manufacturers Association. 1995–2013. The history of MIDI. Luettu 22.9.2013.
http://www.midi.org/aboutmidi/tut_history.php
- Music : Taylor Siwft. 2013. Luettu 26.10.2013.
<http://taylorswift.com/releases>
- Phil Spector Biography | The Official Phil Spector Site. 2013. Sony Music Entertainment. 2013. Luettu 22.9.2013.
<http://www.philspector.com/phil-spector-biography>
- Poprock Musiikkitalo Ky. 2006. Miten studiotyöskentely ja äänittäminen etenee? Tuottajan rooli äänityksessä. Luettu 22.9.2013.
<http://www.poprockmusiikkitalo.fi/tuottaminen.php?sub=studioissa>
- Poprock Musiikkitalo Ky. 2006. Tuottajan sukupuoli. Luettu 22.9.2013.
<http://www.poprockmusiikkitalo.fi/tuottaminen.php?sub=sukupu>
- Rissanen, R. 2013. Lauluympyrästä lavalle. Milanin opetusmetodi teatterilaulajien koulutuksessa. Muusikon koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/56357/Rissanen_Ruut.pdf?sequence=1
- Salmon, C. 2009. Marina Diamandis: shine on you crazy diamond. Guardian News and Media or its affiliated companies. 2013. Luettu 16.9.2013.
<http://www.theguardian.com/music/2009/nov/12/marina-diamandis-interview>
- Savage, M. 2010. BBC Sound of 2010: Marina and the Diamonds. BBC. 2013. Luettu 26.10.2013.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/8437856.stm>
- Siikavirta, P. 2007. Raappana teki sen. Turun Sanomat. 2000-2013. Luettu 17.9.2013.
<http://www.ts.fi/teemat/treffit/1074235941/RAAPPANA+TEKI+SEN>
- Tarnanen Booking Agency. 2013. Raappana. Luettu 17.9.2013.
<http://www.tarnanen.fi/raappana/index.html>
- Taylor Swift Biography. 2013. Contactmusic.com Ltd. Luettu 19.9.2013.
http://www.contactmusic.com/info/taylor_swift
- The Beatles Bible. 2008-2013. George Martin. Luettu 26.10.2013.
<http://www.beatlesbible.com/people/george-martin/>
- The Official Olly Murs Site. 2013. Olly Murs Biog 2013. Sony Music Entertainment UK. 2013. Luettu 18.9.2013.
<http://www.ollymurs.com/gb/about>
- The Official UK Charts Company. 2013. Olly Murs. Luettu 18.9.2013.
http://www.officialcharts.com/artist/_olly%20murs/

The Recommender. 2009. Q & A Marina and the Diamonds. Luettu 16.9.2013.
<http://therecommender.net/2009/02/18/q-a-marina-the-diamonds/>

The Recording Academy. 2013. Lady Gaga | GRAMMY.com. 2013. Luettu 23.9.2013.
<http://www.grammy.com/artist/lady-gaga>

Thurston, J. 2013. Artist Biography by Jason Thurston. AllMusic. 2013. Luettu
<http://www.allmusic.com/artist/jason-derulo-mn0000643543/biography>

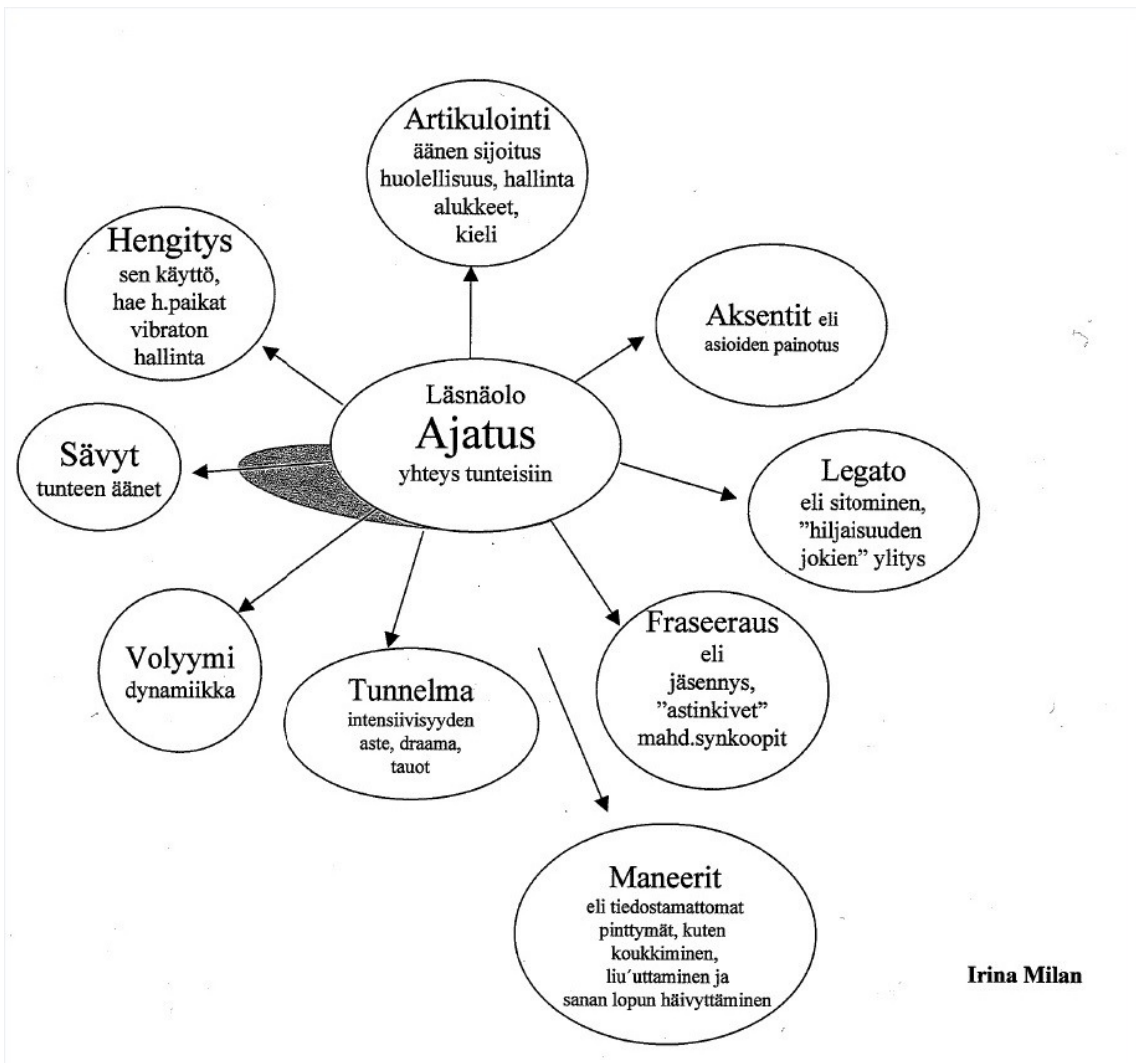
Viacom International Inc. 2012. About Olly Murs. Luettu 18.9.2013.
<http://www.mtv.com/artists/olly-murs/biography/>

Viacom International Inc. 2012. About Taylor Swift. Luettu 26.10.2013.
<http://www.mtv.com/artists/taylor-swift/biography/>

Wikipedia. 2013. Max Martin. Luettu 26.10.2013.
http://en.wikipedia.org/wiki/Max_Martin

LIITTEET

Liite 1. Lauluympyrä



Liite 2. Konserttitaltiointi

Konserttitaltiointi on erillisellä dvd:llä. Dvd:tä säilytetään TAMK Musiikin kirjastossa Tampereen konservatoriolla.